SEDIM JA TAKO

• • •

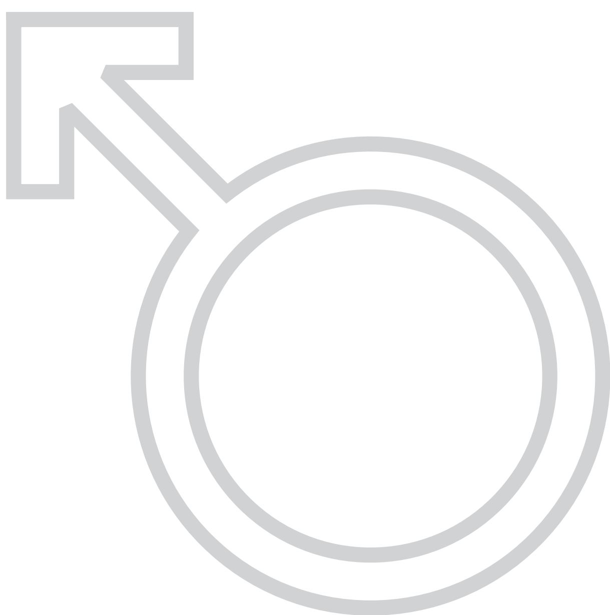
NEBOJŠA OZIMIĆ

Sedim

ja

tako…

(muški deo)

Uvod u knjigu

Jednom prilikom sedeli smo tako Sandra Stanković, prepoznatljivo lice sa RTV Belle Amie, i ja i razgovarali kako bi bilo dobro napraviti jednu zajedničku muško-žensku knjigu u kojoj bi o istim temama, iz ugla svog pola i iskustva, napisali nekoliko redaka. Ovu ideju smo delili sa prijateljima i oni su nas podržali u tome, hvala im. Nastajanje knjige pratili su svakojaki problemi, a poslednji u nizu bio je potpuno brisanje mog dela rukopisa. Nekako smo i to preživeli.

Ova knjiga je namenjena nekoj našoj generaciji, pogubljenoj između tranzicije i novih poslova, zatrpavanoj računima, zaglavljenoj između neke klimakterične faze i početka starosti sa jasnom željom da što lepše proživi sve što joj je preostalo.

Zadatak ove knjige je da vas nasmeje i zamisli nad sobom. Negde smo preterivali namerno, negde spontano, bili smo iskreni i gde nije trebalo, sa jednakom nadom da ćete u knjizi koju ste već otvorili naći odgovore na neka pitanja. Ne želimo da pametujemo, samo da sa vama podelimo sopstvena razmišljanja. Možda u njima prepoznate i neke sopstvene nedoumice, pa negde spontano nađete rešenje za njih. To bi nam bilo veliko zadovoljstvo.

Preporuka: knjigu čitajte svuda, najviše sa partnerom, pa nam javite svoja iskustva na mejl: *sedimjatako@gmail.com*.

Niš, oktobar 2016.
Ostajte srećni i zadovoljni,

vaš Nebojša Ozimić

Vernost

Sedim ja tako i zblanuto gledam u telefon. Upravo mi je drugarica javila da je onog uhvatila sa onom, da sedi kod kuće, plače i razmišlja o razvodu. Šta u takvim trenucima reći? Kada ljubav, a sa njom i vernost, postane prošlo vreme dok hrlimo u budućnost za koju prevarno uvek mislimo da je svetlija od sadašnjosti? Kada zapravo zaboravimo zavete vernosti koje smo dali jedno drugom dok smo jedno vreme bili nerazdvojni deo života onom drugom?

Muškarci imaju naizgled vrlo rastegljivo poimanje vernosti. Dok se jedan drugome hvale različitim i uvek antologijskim avanturama, negde duboko u sebi čuvaju kao najstrože čuvanu tajnu priznanje da im se želudac bolno skupi kada im, ponekad, pred oči iskrsne njen lik. Taj lik, ta Ahilova peta svakog muškarca, različito izgleda od slučaja do slučaja, ali ima iste manifestacije i predstavlja ono najčistije idealizovano u našim životima. Drugim rečima, u stvarnosti su muškarci verni; kako oni mogu biti krivi što su suknje i dekoltei sve kraći?

Kada sam prvi put pročitao Hristove reči *a ja vam kažem da svaki koji pogleda na ženu sa željom, već je učinio preljubu u srcu svojemu,* delovalo mi je zilotski kruto, nepristupačno i odljuđeno. To je nekada bilo. Danas znam da su ove reči velika istina i da svaka nevera ima za koren nedostatak vere u sebe. Želja rađa želju, laž porađa laž. Kada se želja otme kontroli i da joj se na volju, kada nastupi ono što se priželjkivalo, eto materijala za kajanje – osećaj kojim je inače ispunjen život prosečnog čoveka. Tu nastupaju glavobolje.

Imam utisak da su dame tu pragmatičnije. Iako niko ne može da čeka kao žena muža, svog čoveka, čini mi se da žene lakše prelaze preko neverstva. Kod muškaraca se nevernost partnera tradicionalno vezuje za čast, obraz i poštenje, za „rogove" i za tunjavost, dok su dame okarakterisane jednom jedinom rečju. Ne zna se ko je manje veran, ali je opšte poznato da se muškarci jedni drugima hvale sopstvenim neverstvom za razliku od žena koje ćute i priznaju samo kad moraju. U nekakvim statistikama, u kojima se nalazi istorija čovečanstva, lako će se naći i takav zaludan podatak: ko je skloniji neverstvima, muškarci ili žene? Potpisujem da će onaj veći procenat odneti muški deo populacije, a obrazloženje se lako može naći u ovoj knjizi – tekst *Ko je lovac, a ko lovina*. Da se ne ponavljam.

Kada čovek pročita naše narodne pesme, lako dolazi do zaključka da su srpske dame najodanije žene u Evropi. Sa druge strane, ni muškarci u tim pesmama nisu za bacanje: vile i ostale lepotice pokušavaju da ih zavedu, ali se oni junački ne daju znajući da ih gorenavedena ljuba verno čeka. I eto matrice za srećan kraj.

Poznata je anegdota vezana za Čiča Iliju Stanojevića, barda srpskog glumišta, koji je dugo živeo sa mnogo mlađom damom. Čiča Ilija je, vraćajući se jedne noći posle ponoći kući, zatekao pred vratima svoje sobe jedan par naredničkih čizama. Ušavši u sobu, imao je šta i da vidi. Pogođen i razočaran, Čiča Ilija se vratio u kafanu i potražio sebi utehu. Nastavio je da pije tri dana i tri noći, osećajući neutoljivu žeđ. Menjao je kafane, ali svoju nameru da i dalje pije nije menjao. Četvrtog dana dobio je poštom jednu kartu adresiranu: „Gospodinu Iliji Stanojeviću, glumcu, Beograd, Kafana Ruski car. Postrestante." Karta je bila njena i ona mu je pisala: „Dragi Čiča, ono što si video nije istina".

Već je jasno da ova anegdota nema veze sa vernošću, već sa ljubavlju i razumevanjem. Verovatno zato što je bio veliki šmeker

koji je razumeo godine svoje izabranice i koju je pred kraj života oženio da bi joj obezbedio starost, Čiča Ilija je rešio da se ništa nije dogodilo i vratio kući da sa svojom vernom izabranicom živi dok god može. Jednom prilikom je rekao da je mnoge žene video u neverstvu, ali svoju Miciku – nikad…

Pišući o vernosti, uglavnom pričamo o neverstvu. Zašto? Zato što je mnogo lakše biti neveran nego veran. Bez ljubavi, one trajne i stvarne, ništa ne postoji, pa ni vernost koja zapravo proishodi iz ljubavi. Neverstvo proizilazi iz sumnje u sebe, iz želje da se bude ono što se želi, ne ono što zapravo jesi, tako da se nesigurnim ljudima mogu nazvati oni koji su skloniji neverstvima. Osećaj krivice koji u početku prati neverstvo kasnije samo produbljuje svaka nova avantura sve dok se ne dođe u situaciju potpunog negiranja svega onoga što nas je snašlo zbog onoga što smo sami i ničim izazvani učinili. Vremenom ćemo nekako da prebolimo sve što nas snađe i što nam naša odluka donese, ali ostaje rupa negde unutar nas nakon tolikih laganja sebe samih kao siguran znak da se prevara ne isplati (što nikada nećemo priznati sebi jer onda još više boli).

Kada se podvuče crta ispod svega rečenog, vernost donosi mir i radost, a iz njih proizilazi sreća, onaj neobični osećaj ispunjenosti koji teško dolazi i još teže ostaje u čoveku razapetom različitim događajima koje u svom životnom veku prebaci preko glave. Stoga se vredi potruditi da zadržimo ono što nije naše, a čemu se radujemo kao svom.

Najbolje drugarice

Sedim ja tako jutros i razmišljam šta ću pre, nakupilo se za pisanje. Tada zazvoni mobilni telefon – nepoznat broj. Zagledam malo bolje – fiksni telefon nekog vojvođanskog grada. Javim se bez ikakve predstave čiji glas treba da očekujem. Ženski baršunast glas sa druge strane žice jasno je odagnao sve nedoumice kakav će biti razgovor. Moglo bi se slobodno reći da me je kupila posle prvih par reči.

Najbolja drugarica moje nekadašnje devojke (zašto nekadašnje devojke brzo iščeznu iz naših života, dok najbolje drugarice ostaju u našim životima kao najbolji ortaci?) dolazi u Niš, pa je mislila da se vidimo. Tu je na nekakvom seminaru. Prihvatio sam iz prve dok mi je pred očima titrao lik stidljive debeljuce, večno prišljamčene uz devojku, kao da je tu voljom Svevišnjeg postavljena da joj kaže koliko je sati, da brine smemo li da odemo sami u neku ulicu, skrene joj pažnju na liniju koju ne sme da pređe, ali i da se udalji kada oseti da je potrebno.

Čim sam je ugledao, prošlo mi je kroz glavu kako nije ništa izgubila od onoga po čemu je pamtim – srdačan nastup, rukovanje, držanje... samo su dobili blago diskretniji, kontrolisaniji ton. Tokom razgovora, u kome smo se jedva dotakli jedine osobe koja nas je povezivala, postalo mi je jasno da mi savršeno nije jasno zašto ja nisam završio sa Najboljom Drugaricom. Ispostavilo se da je zapamtila do detalja sve gluparije koje sam činio u pridobijanju njene drugarice, upamtila je svaku dosetku i podvukla nekoliko misli koje je meni pripisala. Stvarno, kako smo se mimoišli?

Osnovno svojstvo Najboljih Drugarica jeste da su one ženska verzija Sirana de Beržeraka. One su te koje pišu stihove, koje šapuću šta On voli, koje pamte datume i godišnjice, one su te koje su zaljubljene. Devojke su zadovoljne samim tim što ih voliš i što su se pokazale i dokazale pred drugaricama. I kao što će se svaka devojka zaljubiti pre u Kristijana nego u Sirana, tako će svaki muškarac sa žudnjom odgledati Zgodnu Lepoticu tek krajičkom oka okrznuvši njenu drugaricu. I tu je najveća greška. Ko bi obratio pažnju na neuglednu debeljucu koja vuče neke knjige i pati zbog svog izgleda? Ona je tu da bi se istakla lepota Devojke i to je jedina svrha njihovog druženja – generalno, u druženju uvek jedan ima ono što drugi nema.

Za razliku od Devojaka, Najbolje Drugarice ne menjaju lako mišljenje o muškarcu. Nekako spartanski čvrste i ozbiljne, ne malo puta one su odlučile o budućnosti neke veze. Njima se veruje i to nemilice čine obe strane – Devojka i Momak. Kada dođe do svađe kakvih ima u svakoj vezi, Najbolje Drugarice stupaju na scenu i svojim pregovaračkim sposobnostima stupaju na scenu. Nijedan Momak tada nema boljeg i većeg prijatelja koji se bije za njegove interese i štiti ih iz sve snage kao što je to slučaj sa Najboljom Drugaricom. Čak i kada se veza prekine, Momak i Najbolja Drugarica se još dugo viđaju na ulici uz osmeh – najpre suzdržan, a onda sve prijateljskiji zbog tajne koja ih vezuje – jedno vreme su delili istu tajnu...

Gledam Najbolju Drugaricu pred sobom, primećujem u njenom pogledu nešto čega sam tek sada, posle toliko godina, potpuno svestan. Ako me je iko na svetu upoznao kroz lomove i zaljubljenost, to je bila ona – Najbolja Drugarica. Kad malo bolje razmislim, nijedna žena me ne poznaje tako kompletno kao ova dama preko puta mene. Bože, čuvaj Najbolje Drugarice, najbolje svedoke o nama muškarcima...

Nego da ostavimo malo uspomene po strani. Najbolje

Drugarice se najčešće pojavljuju u muško-ženskim prijateljstvima. Nikome ona ne može tako iskreno da se ispovedi kao „najboljoj muškoj drugarici” niti bi on i sa kim radije podelio svoju frustraciju situacijom kod kuće nego sa njom. Jedno drugom pomažu u spoticanju kroz život, pridržavaju jedno drugo, poraze svog prijatelja doživljavaju kao sopstvene, a prekidi njihovih veza bolni su im kao da su sami prekinuli sa dojučerašnjim partnerom. U tom odnosu sve je iskreno, poštenje karakteristično za te mlade godine prosto je sabijeno i oseća se u vazduhu.

Pa ipak, najbolje drugarice ne doživljavaju isto muškarci i žene. Muškarcima je nekako normalno da su najbolje drugarice to što jesu, dok žene na to da njihov partner ima najbolju drugaricu gledaju s podozrenjem. Isuviše dobro žene poznaju žene da bi mirno gledale taj ortakluk. S druge strane, muškarci umeju da se naroguše na partnerkinog najboljeg druga dok se ne uvere da je ovaj bezopasan. Posle toga je mirna Bačka, svima lepo i svi zadovoljni.

Ima tu jedna opasna teza koja se sa godinama oštro pomera na jednu stranu terazija. Sa iskustvom koje godine donose, sve manje verujemo u muško-ženska prijateljstva, kroz šalu ili zbilju lagano ih prevodeći u prikrivene veze ta dva bića. U nekom razvojnom putu, muško-ženski prijatelji su najpre to, onda momak i devojka, pa muž i žena; ukoliko preskoče ovo poslednje smestićemo njihov slučaj u fioku „ljubavnici”. Možda niste znali, ljudi imaju ludu potrebu da sve što ne mogu da shvate ili prihvate strpaju u neku fioku koja je po njihovom mišljenju idealna za takve slučajeve.

U svakom slučaju, kako starimo i kada dođemo u one neke godine koje su između mladosti i sve bliže starosti, ponovo počinjemo da verujemo u muško-ženska prijateljstva, na taj način priznajući sopstvenu zabludu. Da ne bih čekao te neke godine, bolje je da sada odmah, glasno i jasno kažem ono što imam:

Živele moje najbolje drugarice!

Kulinarstvo

Sedim ja tako ničim izazvan, mrzi me da ustanem i počnem sa spremanjem musake sa tikvicama. To sam skoro naučio i voleo bih da isprobam a opet, sa druge strane, nešto mi se srozao pritisak na nulu, štono rekao Borivoje Šurdilović. I sad, gledam ja tikvice, gledaju one mene; znam da ću vrlo brzo ustati i početi da spravljam ručak jer to volim da radim.

Sećanje me vodi u one bezbrižne dane kada je otac znao da isprži dve paprike u ulju, malo na njih nabaca peršun i još kakvu mirođiju, nasecka salatu i – ručak da puca. Od tog ukusa moglo je da se više živi nego od unetih kalorija. Zbog paprikaša sa šijama ceo ulaz je dolazio kod nas – neki donosili šije, neki salatu od kiselog kupusa, drugi turšiju, treći vino. Zbog očevog kulinarskog umeća, mnogo žena je reklo mojoj majci sa neskrivenom zavišću „Blago tebi, sestro mila! Ti si se baš usrećila!" pred očima verovatno imajući u vidu sate provedene u kuhinji, spremanja ručka na brzinu i mnoge druge stvari koje su zavređivale pohvalu mom ocu.

U godinama sazrevanja naučio sam da se samo crveni kupus stavlja u kacu, da su za turšiju najbolje neugledne paprike, da se beli luk stavlja baš u sve, da kuvano jelo ne sme da bude bez bosiljka ili nane, kao i da su pržena jaja „na oko" doručak vredan prezira. Sintaksa Pravi muškarac mora da zna sam da se brine o sebi u našoj kući je bila nepisani zakon koji se prenosio sa kolena na koleno. Prema očevim rečima, ovome ga je učio otac, kapetan I klase koji je poginuo u Aprilskom ratu, pa je onda to prešlo na mene i tako dalje.

Valjda iz potrebe da se naslednik nauči kako se vodi domaćinstvo, recept stavljanja zimnice se prenosi preko muške linije, s kolena na koleno.

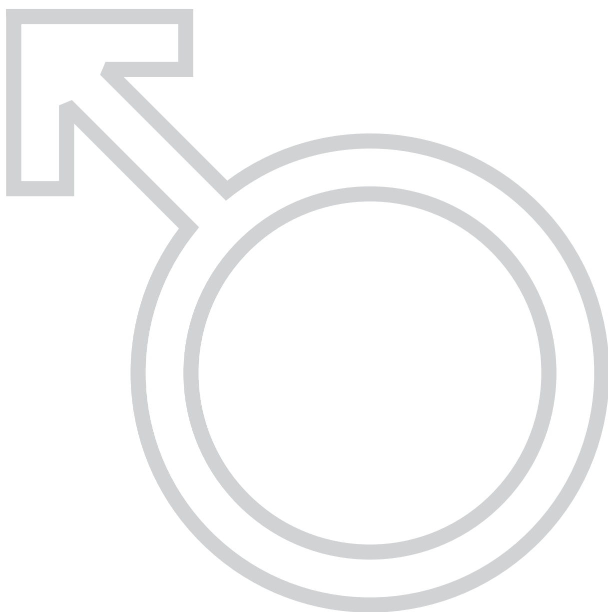
Ženama je kuvanje ručka dužnost, muškarcima neobavezno zadovoljstvo s vremena na vreme. Zato žene i nervira veliki broj kuvara koji su okupirali televiziju pa ih uče nečemu što one, i pored najbolje volje, nisu u stanju da stave na svakodnevni meni. Koliko puta sam gledao žene kako reaguju na kuvara i ta reakcija nikada nije bila pozitivna – „E, moj ti, skrljao si deset jaja, svaka budala to može da napravi kad ima... Pa da, mi inače svaki dan spremamo rakove... Sirće u jaje??? Što li ja uopšte gledam ovo...”

Od žena se očekuje nemoguće – da svaki dan kuvaju i da je to dobro i ukusno. Po mogućstvu, ručak bi trebalo da upadne u srpsku varijantu: dobro, a jeftino – što je, naravno, ravno nemogućem. Generalno, ženama se smučila kuhinja, što će mnoge rado priznati. Umetnost spravljanja nečega od uglavnom polovičnog nečega koje je bliže ničemu, neprestano balansiranje sa polupraznim novčanikom svrstava žene u osrednje kulinare, ali i prave čudotvorce. Kada sednemo za sto, ne znamo koliko je čuda načinjeno da bi ono što je kupljeno s malo novca moglo da ima pristojan ukus i da se nađe pred nama. Tako su nastajale Embargo torte, čorba od kopriva, pasulj s koske (mesa nema) i druge đakonije kao jasan trag vremena u kome su došle na ovaj svet, kao potreba da se ni od čega napravi nešto.

U vreme mog dečaštva, najizvesniji način da se zakrpi nemaština bio je jednostavan specijalitet – mast i hleba. Na deblju krišku hleba baka bi namazala tanje masti, posolila i stavila crvenu papriku preko svega – ne znam ni jednog vršnjaka koji nije odrastao na ovom specijalitetu. Svima nam je slika kriške hleba namazane mašću i crvenom paprikom, dok trčimo za loptom ili radimo nešto drugo, ostala kao prepoznatljiv deo detinjstva i prva asocijacija na ovaj period života.

Nikada mi nije bilo jasno zašto svi kanali na televizijama imaju nekog svog Stevu Karapandžu, čoveka koji vas u laganoj emisiji podučava umetnosti kulinarstva. Kuvar smiren, jednostavnim jezikom objašnjava ono što pravi, a to je specijalitet za koji je potrebno... (sledi poduži obimni spisak namirnica). Čemu sve to zezanje?

Nego, neće niko da mi oljušti krompir za musaku. Batali dalju priču i na posao.

Kućni poslovi

Sedim ja tako u nedeljno jutro, obilazim Fejsbuk da vidim šta ima novo i osećam u sebi pritajeni strah da će se dogoditi ono što nekako nejasno slutim. Iskustvo mi govori da u ovako sunčana nedeljna jutra mora da se dogodi nešto što će da ih pomuti – ne znam šta će, ali ne sumnjam da li će. Taman se učitala moja Fejsbuk strana, kad uđe u sobu Prva Dama naše kuće i reče mi, skoro nasmejano, da treba da doručkujemo, pa da usisavam i pomognem joj oko još nekih poslića. Glupo je da propustimo ovako lep dan, dovrši ona, diže me i ode na terasu da istrese moje omiljeno jastuče. To je ono što sam slutio, sinu mi kroz glavu otrežnjujuća pomisao.

Kačenje zavesa spada u muške poslove – viši si od nje, pa je nekako i normalno da to radiš. Prostiranje veša se, po logici upotrebljivosti, nimalo ne razlikuje od prethodnog posla. Pa ipak, meni uvek zapadne da usisam sve prostorije, što predstavlja posao od kog se beži – pored toga što se saginješ celom svojom polovinom i tako prolaziš sobe, tu ne znaš kako ti uspe da nikada ne usisaš dobro. Taman se dahćući uspraviš i dopustiš krvi da siđe u glavu, Prva Dama prođe pored tebe i kaže ti tek jednim okom gledajući tvoj minuli rad : „Super, samo prođi još jednom tamo i ovde, tu si prošao kao repom, vidi se da si se umorio". I ode.

Gledam za njom sa nevericom, pa na mesta koja mi je pokazala i pitam se da li smo gledali isto. Što duže gledam pokazani deo, sve mi je čistiji; što mi je čistiji, manje mi se usisava iako je jasno kao dan da još jedno usisavanje mora da se dogodi. Gledam,

uzmem vazduh, pritisnem ono dugme koje pušta usisivač u pogon, još jednom uzdahnem, sagnem se i krenem ponovo da čistim. Iskustvo mi govori da su ove situacije kao živo blato, što se više budeš ritao i bunio, brže ćeš da propadneš. Zato ćuti i radi.

Kada smo u nekom društvu i zapodene se reč o muško-ženskim kućnim poslovima, uglavnom svi pokazujemo džentlmensku širinu i uverenje da takva podela ne bi trebalo da postoji, u kući svi radimo za kuću i pomagati svojoj dami nije ništa ni čudno, ni strašno. Pa ipak, kada se vratimo kući, dugo merkamo posao koji nas čeka, vozimo kola na popravku, čistimo podrum i izmišljamo najneverovatnije stvari kao da smo zaboravili da će nas posao sačekati, mirno i izvesno kao smrt.

Volim da perem sudove na majčino veliko zaprepašćenje. Na neki čudan način sam primetio da ovaj posao opušta bolje od bilo kog sredstva za smirenje. Da li voda spira nervozu, da li je u pitanju jednoličnost radnje – zaista ne znam – ali posle pranja sudova se može osetiti umor, ne i nervoza. Kada sam u jednoj emisiji čuo od Mome Kapora kako o pranju sudova priča ovo što ja pišem, osetio sam se lakše – da ne kažem izlečeno. I majka je nekako lakše prihvatila da radim ono što me opušta kada je to iskustveno potvrdio jedan Momo Kapor.

Da ne dužim. Kućni poslovi nemaju pol, već namenu. Za muškarce je idealno da ih sve rade kao da im se dopadaju ama baš svi. Na taj način će sebi uštedeti silnu nervozu, svađe, prepiranje i ubeđivanje na kraju čega će morati da pristane na sve, pa i vise. Jer, ne treba zaboraviti, žene vole kućne poslove, jer u njima muškarci učestvuju.

Letovanje

Sedim ja tako, napolju vrućina da je poželiš neprijatelju. Pade mi na pamet koliko je smešna želja da čovek u ovakve dane ode na more – u još vreliju klimu sa mirisom soli u nozdrvama i besomučnim kliktanjem uvek gladnih galebova. Zapravo, odlazak na more je mazohistički čin, a ljubav prema moru svojstvena uglavnom nežnijem polu.

Verovatno ste već naslutili da spadam u onu grupu muškaraca koji odlazak na more doživljavaju kao najgori kuluk i robiju. Onima koji su meni nalik „dobrovoljno" i „more" nikada nisu uzročno-posledično vezani. Moja krvna grupa muškaraca već maja meseca nalazi sve mogućnosti kako da suprugu pošalje sa prijateljima u toplije krajeve, pokušava da se opravda nagomilanim poslom i direktorom kome je već preko glave njegovih izostajanja sa posla. Ništa nije nedozvoljeno kada je u pitanju izbegavanje odlaska u toplije krajeve. Kredit, koji nikada ne bih podigao, u ovim prilikama rado koristim. Verovatno mislite da preterujem i ne krivim vas – da nisam na mom mestu i sam bih tako nešto pomislio. Ovako, da biste shvatili šta jedan prosečan muškarac dobija ostajanjem kod kuće, stavićemo ga u sasvim suprotnu situaciju: siromah, nije uspeo da se izmigolji i sada mora na more...

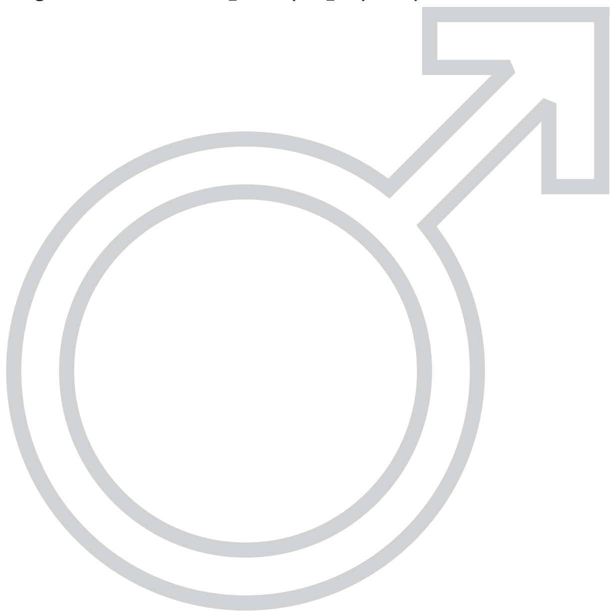
Najpre treba izabrati lokaciju. Pravi muškarac, iako dobro zna kako će da se završi glasanje, predlaže mesto za koje je čuo od kolega da je dobro u srpskoj varijanti: 1. jeftino, 2. može čovek da se razgaći i zaboravi na brijanje, 3. nema mnogo mesta za trošenje novca. Žena

će se na sve to prezrivo osmehnuti. Njoj ne treba mesto koje je jeftino i gde nema šta da se kupi a, naročito, ako nema gde da se pokaže. Dakle, lokacija mora da bude: 1. Urbana sa pratećim sadržajima; 2. Tu mora da je išla neka od boljestojećih dama iz njenog društva kako bi se naša Prava Dama mogla kasnije da pohvali da je i ona bila tu; 3. Kuhinja je uključena u aranžman, nema kuvanja...

Pravi Muškarac vrlo brzo gubi ovu bitku baš zato što je to što je. Naredne dane do polaska će provesti u ubeđivanju žene da ne treba mnogo da nosi, naročito ne mnogo odeće; uzalud. Kada bude nabrekle kofere uguravao u gepek automobila, neće moći a da se ne priseti da je on poneo bermude, četkicu za zube i papuče. Prava Dama mu je već nabila pritisak, ali će se on na kraju smiriti jednostavnim saznanjem da je odmor tek počeo, pa neće da rasplamsava ionako već uzburkane strasti.

Kada stignu na more, Pravi Muškarac će upoznati jednu drugu Pravu Damu. Od pansinona do plaže, iako je to pet minuta hoda, neće hteti da izađe dok nije ispeglana, doterana i našminkana; sve što kod kuće jede, ovde neće hteti – odjednom će postati najbolji poznavalac dijetetske kuhinje; vucaraće Pravog Muškarca po svim ruševinama u okolini grada. Pustiće ga da sa čežnjom gleda plažu i kupače na njoj dok sa svojom Damom obilazi tvrđavu, provodiće ga pored onih lepih prisnih i jeftinih taverni nišaneći evropski uređen restoran u kome je sve duplo skuplje. Ako su se zadesili na Zakintosu, probudiće ga u rano jutro, uzbuniti sve u sobi i ushićeno saopštiti da ovog jutra, za tačno dva sata, kornjače polažu jaja. Pravi Muškarac će biti u veeeelikom iskušenju da učini ono što nikada nije – da sedne u kola i vrati se kući. Ispuniće tek delić svoje namere – sešće za volan automobila, još nerasanjen, i dok se razbudi, već je na putu da vidi kako to izgleda kada kornjače snose jaja.

Posle petog dana i najžilaviji se predaju. Sluđeni uvek ponovnim upoznavanjem grada počinju na konobare da gledaju kao na braću rođenu, da potplaćuju lokalne vodiče da skrate priču. Uviđajući da je vrag odneo šalu, posle serije prepirki, uspeće da isposluju za sebe mogućnost da mogu da idu na kupanje: ona će se žrtvovati i ostati s decom u sobi. Kada se budu vraćali u rodni grad, Pravi Muškarac i Prava Dama će ćutati najmanje tri sata vožnje, razmišljajući kako je ponekad razvod prava stvar. Narednih mesec dana vešto će izbegavati odgovore na ona pitanja prijatelja vezana za letovanje i odmor.

Nova Godina

Sedim ja tako i gledam kroz prozor kako napolju veje sneg. Ranije je to u meni izazivalo čudno, romantično, melanholično raspoloženje nalik lakom pijanstvu. Od skora na sneg gledam drugim očima – računi za grejanje i doček Nove godine obeleže ovaj period. Kao što je račune za grejanje, ma koliko visoki bili, nemoguće zaobići, tako ni celokupnu ludnicu i stanje organizovanog haosa koje prati Novu čovek ne može da ignoriše.

Već krajem novembra Prva Dama naše porodice počinje da me obaveštava gde za Novu ide Petrovićka sa onim njenim. To je jasan signal da je vreme da se počne sa prikupljanjem ponuda od kojih nijedna ne sme da bude ispod Petrovićkinog dočeka. Samo neiskusan muškarac bi se upecao na ovakvu provokaciju i otvoreno dokazao da mu do tada nije palo na pamet da treba da obezbedi mesto za izlazak. Samo naivan muškarac će pomisliti da će svoju Prvu Damu da iznenadi svojim izborom. Pravi Muškarac zna kako stoje stvari: mesto je ošacovano, verovatno i kaparisano tako da mu je zaludu nervoza i drugo ubeđivanje. Dugogodišnje iskustvo mu govori da nipošto ne sme da traži jeftinije od Petrovićke, pa spremno glasno prepušta inicijativu svojoj dragoj : „Dušo, kako ti kažeš. Meni je svejedno, samo tebi da bude lepo!"

Narednih dana se slušaju prepirke o Julijanskom i Gregorijanskom kalendaru, kad je Božić, a kada Nova godina. Naravno, o tome će muškarci da raspravljaju na društvenim mrežama. Ženama je ta rasprava nepotrebna i glupa: kad god da su, za njih se treba spremiti.

Ionako su poslednji put obnovile garderobu pre mnogo vremena… Kako dani prolaze, „opipavaju puls" jedna drugoj i već prećutno takmiče se u disciplini slobodnim stilom šta zapadne. Muškarci to ne vide. Oni, sa svoje strane, kukumavče na skup aranžman (ali u sebi), sa zebnjom pomišljaju na kasniji Božić i onu drugu Novu, što je zovu srpska …

Sve nekako prođe i dođe taj poslednji dan u tekućoj godini. To je dan u kome, kao pred svadbu, oblačenje, pregledavanje pred ogledalom i nezadovoljstvo zbog viđenog traju skoro ceo dan. Prekidaju ih samo prvi pozivi – čestitke za Novu onih koji će to veče provesti negde van kuće. Nikada Pravi Muškarac nije bliži smrti nego tog dana u kome će biti kriv za sve: naslage na struku, samo ženskom oku vidljive bore, za to što će oko 20 sati da počne da veje sneg, a oni idu kolima, a sama činjenica da je muško biće mu otežavajuća okolnost. Zahvaljujući tome, on ne mora da vodi računa o liniji, obuče se začas posla i nadžedži u hodniku samo da je nervira… Pravi Muškarac će toga dana pametno rasporediti par čašica alkohola, ubaciće i nešto za smirenje, gledaće kroz prozor kako veje potpuno svestan da ne sme ni za trenutak da izgubi prisebnost i upadne u svađu.

Pod uslovom da se ostatak večeri odvija regularno, njih dvoje će stići u restoran, biće zadovoljni muzikom i sve vreme će šarati pogledom po sali u nadi da će videti nekog poznatog. Ukoliko zaista vide tog nekog ko je blizak sa Petrovićkom, veče je uspelo pre same Nove godine. Tada će Pravi Muškarac dobiti zeleno svetlo kao znak da je sada već moguće skinuti sako i okačiti ga o naslon stolice. Preostali deo večeri će proteći u dobrom raspoloženju, uz neizbežne komentare o odeći prisutnih i razgledanje preostalih parova. Posle ovakve inspekcije Prava Dama uvek zaključi da ništa nije tako tragično kao što se njoj činilo, ali to ne izgovara – svi njeni komentari će biti vezani za onu tamo – njenu frizuru, šminku, odeću...

Ponoć i odbrojavanje do Nove, konfete i tuš muzike su oni trenuci zbog kojih je vredelo izdržati sve ono što je prethodilo. Taj trenutak kada im se pogledi sudare dok igraju valcer podseća ih zašto su zajedno. U tom trenutku njih dvoje će se prepoznati i dugo ga se sećati dok se budu ćutke kolima vraćali kući. Pravom Muškarcu će kraj večeri doneti dugo očekivano zadovoljstvo, a naredni dan tako potreban mir i neku čudnu unutrašnju ispunjenost…

Pravi Muškarac će priznati sebi da je njegova dama bila u pravu i da im je ovaj izlazak baš bio potreban. Prava Dama će ga pustiti da narednih dana svima živima priča ovu priču, sa strane gledajući ženske reakcije i dopunjujući izveštaj u onim delovima koji bi mogli da budu zanimljivi ženama. Jer, zna to ona pouzdano, muškarce ne zanima ništa iz ovog izveštaja, a žene… njih uvek interesuju neke sitnice koje treba načiniti većim i lepšim. I tu se priča završava – u godini koja više i nije Nova…

... i ostala slavlja

Sedim ja tako onomad i razmišljam kako, pored Novih godina koje su van konkurencije, jednako ne volim rođendane. Nekako mi je sve tužno u vezi sa njima – obeležavaš što si godinu dana stariji, uglavnom to činiš u istom društvu, sa istom tortom za koju svake godine Prava Dama deli recept prisutnim damama. Svaki rođendan je jedan mali oproštaj sa mladošću i to je činjenica koju često želimo da zabašurimo. Kada se izređaju gosti sa poklonima od kojih nijedan nije iz prodavnice, kada te sapnu istim dosetkama i međusobno počnu iste šale u jednom trenutku ćeš pomisliti da si upravo doživeo „već viđeno" efekat.

Nekako mi zaista nije ništa besmislenije od rođendana. Mislim, ako hoćeš da se provedeš sa društvom – šta te u tome sprečava? Zašto ti je potreban razlog za okupljanje i veselje? E, kad rekoh veselje... kod nas često ni to nije to. Ne veruješ? Objasniću ti i to.

Na slavljima – rođendanima, ali i svadbama – iz nekog razloga pevaju se uglavnom tužne pesme. Kad dođeš na svadbu, kao da si na sahrani. E, sad, ili smo mi narod koga je vreme ubilo u pojam pa pravi samo tužne pesme ili smo vrlo neobazrivi kada je odabir pesama za nekakvo veselje u pitanju. Kako god bilo, kada ideš kod nas na svadbu, ne zaboravi da poneseš paketić papirnih maramica jer ćeš dobro da se isplačeš na ovom veselju. Kako su i drugi došli da se provesele, vodi računa da noževi budu tupi, a svatovi tek blago pripiti, inače ćeš videti šta sve dert može da učini od pristojnog čoveka.

Mi smo narod koji ima potrebu da se veseli ali je nekako vremenom zaboravio da to čini na logičan način. Veselimo se onako kako i živimo – uvek sa nekom mukom, svaka nam je radost podeljena i skoro nikada potpuna. I naviknemo se na to, što je najgore, pa ne menjamo ništa...

Drugačija je situacija sa slavama. Prema ovom verskom prazniku karakterističnom za Srbe imamo prilično rastegljiv odnos. Slave koje se (zbog toga da li se padaju u postu ili u jednom od dva dana u nedelji kada je crveno slovo) dele na posne i masne, nekako uvek preimenujemo u masne. Slobodna tumačenja slavskih običaja jasno pokazuju neviđenu maštu našeg čoveka kada treba da se rastane od prasetine. Ako mu kažete da taj dan mora da obeleži posnom trpezom jer se, recimo, pada u sredu ili je usred Božićnog posta, dobićete odgovore tipa „ne znam ja, tako je meni od oca ostalo", „da kupujem ribe pored onolike divljači u zamrzivaču?", „dokle više ta nova pravila!", „ako je tako, što to meni prošle godine pop nije rekao?" dok će oni iskreniji jednostavno preseći „na sto stavljam šta imam, ionako postim cele godine".

Ne znam kada smo iz obeležavanja slave izuzeli onaj važan građanski element – svratiš na čestitanje, popiješ tanku kafu i poslužiš se slatkim i – ideš dalje. Kada je firma prasetina/jagnjetina postala važnija od same slave, ostaje nejasno. Verovatno kada je nestalo građanskog društva, pojma nemam.

Bez obzira da li slave kako treba ili ne, domaćin tog dana uredno začešljan sa blaženim osmehom dočekuje goste. Svi su tada upravo praznično veseli, pa čak i domaćica koja je nekoliko dana unazad dan-noć spremala razne đakonije. Ni ona se još ne žali da je sve boli, da je neodspavana, da je peku oči i da je razdražljiva kao gladni tigar. Skupila je sve snage, namestila osmeh koji neće skinuti dok ne isprati poslednjeg gosta – zna se kome će posle da ispostavi račun.

Za vreme slave najčešće se ne puštaju one tužne pesme. Razgovara se o tome da li je sveštenik uzeo više nego prošle godine za isti obred a, kako su izbori uvek nekako u onom slavskom periodu od Svetog Nikole do Svetog Jovana, neminovne su prognoze ko će da pobedi, ko je bio bolji – sadašnji ili prošli, i tako dalje... Domaćin, znajući kako se iznošenje mišljenja najčešće završava, skreće pažnju gostima da je slava i moli ih da se uzdrže od priče o političkim temama iako je i njemu samom jasno da ga niko ne zarezuje i da njegova slava klizi u Ivkovu slavu. Nevolja će biti ako se neka od prisutnih gošći primi na komentarisanje jer žene svemu prilaze studioznije i strastvenije, naročito ako procene da, na bilo koji način, posle izbora mogu da poboljšaju svoj položaj. Tada boljih i srčanijih zastupnika neke političke opcije od njih jednostavno nema.

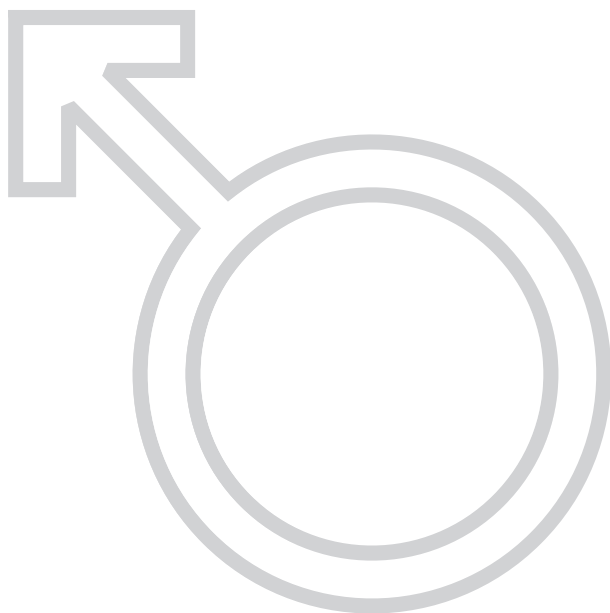
A, da, mi ono govorimo o slavi...

Mnogi domaćin već tada, poput gazda Ivka, u sebi proziva svog sveca zaštitnika („A, Sveti Đorđijo, vidiš li šta mi napravi? Il rešavaj ili razrešavaj!") kada mu se, sred tog cirkusa u najavi, pojavi neki gost koji je ateist. Generalno, ateisti imaju čudan poriv da se mešaju u verska pitanja, pa će i ovaj pokušati da prisutnima objasni da čuda nisu čuda već nekakve hemijske reakcije na nešto (skoro je pročitao u novinama). Da su žitija svetih izmišljena, davno je utvrdio i ovde je samo zbog toga što mu je domaćin prijatelj pa ga je pozvao. Oni koji se nisu nalepili na debatu oko politke, slušaće ovog gosta jednim uhom, pokušati da mu skrenu pažnju na onaj balvan u oku, ali će na kraju s pažnjom slušati njegovu priču, potvrdno klimajući glavom.

Prava Dama će posle sat vremena početi da gazi ispod stola svog izabranika pokazujući očima ili na zidni sat ili na ulazna vrata, što bi trebalo da bude siguran znak da treba da se ide. Pravom Muškarcu će ovo karakteristično skretanje pažnje biti dovoljno... Kada isprati i poslednjeg pripitog gosta, domaćica će umorno da se

svali na prvu i ispružiti noge na susednu stolicu, što je za domaćina siguran znak da je došao trenutak kada mora da pokaže svu moguću ljubav prema svojoj ženi.

I tako do naredne slave...

Čitanje novina

Sedim ja tako, listam novine, kad mi pade na pamet ona osnovna podela čitača novina na one koji započinju čitanje od naslovne strane i onih drugih, jednako brojnih, koji kreću sa čitanjem od poslednje strane. Ja spadam u ovu drugu grupu, primetih idući daljom analogijom. Mnogim mojim drugarima je svojstveno čitanje od poslednje strane – uglavnom su u pitanju muškarci. U stvari – uspravih se u stolici i sklopih novine – muškarci isključivo čitaju od poslednje strane.

Na poslednjim stranama su sportske strane, možda najzanimljiviji deo novina kod muškog čitališta. Tu je i TV program za taj dan, vremenska prognoza i neke golišave lepotice… sve što jednom pristojnom muškarcu treba od informacija.

U daljem razmatranju shvatio sam da uglavnom žene čitaju od naslovne strane, verovatno stoga što je prednji deo rezervisan za njihova interesovanja: afere poznatih, bombaste izjave uglavnom glumaca i pevača, crna hronika i – politika. Koliko god to izgledalo jeretički, treba reći da žene imaju izraženiji nerv za bavljenje politikom nego muškarci. To im je dato vaspitavanjem kada su gledale majku kako organizuje kuću da bi, kada za to dođe vreme, same počele da to rade u svojim porodicama. Ko vodi kuću, valjda može i državu? Priznalo se to njima ili ne, žene najintenzivnije vode politiku čak i kada nisu očigledno u prvom planu. Kakve će odluke glasati neki odbornik, u velikoj meri zavisi od njegovog raspoloženja koje je doneo iz kuće; a kako kuću u raj ili pakao može da pretvori žena, to najbolje znaju obe strane.

I još jedna stvar. Žene su te koje daju život i zbog toga je njihovo pozvanje na zemlji nešto najplemenitije. Žena zbog toga ima veći nivo izdržavanja bola pa ipak, istorija nas uči, pored brojnih žena koje su vladale, malo je bilo ratova koje su one započinjale. Ratove muškarci započinju, a žene zaobilaze. Naučene da neprestano ekonomišu vodeći kuću, žene su idealne za ekonomske konsultante, pa njihovo interesovanje za politiku nije začuđujuće.

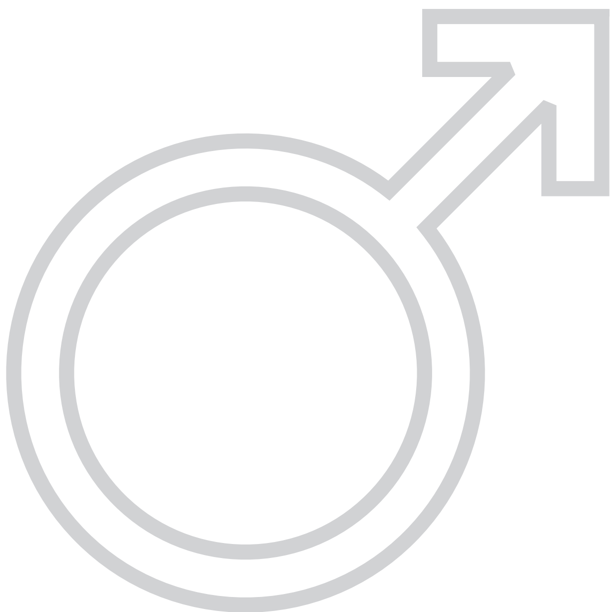
Iz meni još nerazumljivih razloga, žena čita crnu hroniku radije nego muškarac. Naslov štampan velikim, masnim slovima MONSTRUOZNO: SAČMARICOM UBIO BRAČNI PAR prosečan muškarac će sa dozom neprijatnosti da preskoči i na brzinu okrene stranu dok će žena, uz neizbežno „ju, zamisli molim te!" da pročita celu vest koju će kasnije ceo dan da prepričava koleginicama („Jesi li pročitala ono sa sačmaricom? Ženoooooo! Kako to mogu ljudi da rade jedni drugima, uopšte mi nije jasno!"). Posle kraćeg nafilovanog prepričavanja članka, razgovor sada već najmanje dve žene se kreće u pravcu pretpostavki i razrade. („Možda je ubica bio sa njom u šemi?", „Što bi nju onda ubio? Ne verujem"). Kada im dosadi ova tema, što se retko događa, ali se i desi, onda se krene sa prepričavanjem najnovijih tračeva pokupljenih dva lista iza onog ubistva.

Ovako površna analiza čitanja novina dovodi nas do zaključka da su muškarci površniji od žena što bi samo delimično moglo da bude tačno. Naime, muškarci uglavnom pristupaju čitanju novina kao sjajnom sredstvu za odmor i razonodu – dakle, nešto uz šta je moguće odmoriti se. Ako se usput pokupi još koja dobra vest osim onih koje su tražene, puna kapa. Nema mnogo potrebe za daljim zamaranjem moždanih vijuga.

Žene uzimaju novine kao informativno sredstvo bez kog su kao odsečene od sveta na nekom pustom ostrvu. Većina žena smatra da je, u svakodnevnoj jurnjavi na relaciji kuća-posao-kuća, uskraćena za nekakvu veliku i značajnu vest koja svaki tren može

pored nje da proleti. Ukoliko veći deo vremena provodi kod kuće, ona ima latentan utisak da je apsolutno neobaveštena i pokušava da ga na svaki način nadomesti i bude što je moguće bolje obaveštena. Otud ta glad za novinama…

Pogled mi pade na sklopljene novine u rukama. Bože, šta mi je sve palo na pamet dok sam listao novine!

Horoskop

Sedim ja tako i sve nešto mislim da je onaj raspored zvezda kada sam rođen bitno uticao na to da ja budem ovakav. Tako dođoh do horoskopa i jednostavnog saznanja da nisam upoznao Damu koja ne veruje u astrološku predodređenost, baš kao što sam sreo mali broj muškaraca koji je verovao u tumačenje astrologa. Mislim da muškarci doživljavaju horoskop kao konkurenciju jer ni o kome žene tako mnogo ne znaju kao o nekom astrološkom znaku. Pokušajte da zamislite muškarca koji treba da kaže da je rođen u znaku Škorpije, Psa, Pacova, Raka, Pevca, Majmuna… i shvatićete otpor muškaraca prema ovom načinu poimanja života. Pridodamo li tu da sama činjenica da je rođen u tom nekom astrološkom znaku objašnjava njegov uspeh, shvatićemo da je horoskop antimačoistička priča koja muškarca šutira pravo u mošnice.

Pravi Muškarac će se odmah i bez izuzetka već na početku razgovora odrediti prema astrologiji. Reći će da se u to ne razume, a nije ni da veruje i tu će napraviti nepotrebni jaz prema Pravoj Dami, koja se upravo u to razume i naravno da veruje astrološkim pravilima. Za Pravog Muškarca je završen razgovor na temu astrologije i on ostatak večeri može da provede u prkosnom ćutanju koje će Prava Dama uspešno da ignoriše. Ona je tek počela da ispituje priča o sebi, a tu je već nemoguće prekinuti je.

Sasvim je sigurno da ako čujete sledeći dijalog:

... i ne mogu da ga ubedim, ali nikako!

Šta je u horoskopu?

Ovan!

Auuu! Onda nema teorije!

Pa jel ti pričam?!

... dakle, ako čujete ovakav dijalog, njegovi učesnici svakako neće biti muškarci. Za dame je karakteristično da nekoga objašnjavaju kroz astrološki znak („voli da bude glavni u društvu, vidi se da je Lav", „pršti od energije, odmah vidiš da je Škorpija", „nervira me ta njegova potreba da sve bude kao pod konac, vidi se da je Devica") i to je polje u koje muškarci nikada neće zagaziti zbog svog iskreno prezirućeg stava prema astrologiji, ali i svim drugim mogućnostima saznavanja budućnosti. Muškarac želi da živi u ubeđenju da je on taj koji kroji budućnost svojom spretnošću, znanjem, hrabrošću i čime sve ne. Poslednje što mu treba je saznanje da je njegov život predodređen, vremenom i mestom rođenja.

Zato, drage dame, uživajte uz astrološke znakove koje ste odabrale kada je bilo vreme i ne pokušavajte da ih menjate, jer su baš takvi vaš odabir. Jednostavno, to je jače od nas...

Čarape

Sedim ja tako i nešto mi pade na pamet da čarape na različite načine utiču na oba pola i to frapantno.

Ženske čarape neobično stimulišu muškarce da pilje u noge Dame koja je sa njima. Magnetna privlačnost tog dela ženske odeće nadrasta sve što logika može da objasni i ovde već zalazimo u domen psihologije. Crne čarape su ubojito razoružavajuće sredstvo u muško-ženskim sukobima koje se koristi već prema potrebi. Nemoguće je nabrojiti situacije, od kojih mnoge spadaju u najzapetljanije u istoriji ljudskog roda, koje nisu razrešile crne ženske čarape. Sa druge strane, dame baš ne vole da nose čarape druge boje jer, utvrđeno je, muški rod pada na jednu boju.

Koliko god da je teško objasniti uticaj crnih ženskih čarapa na muškarce, toliko je nemoguće opisati koliko su muške čarape, bez obzira na boju, inspirativne za žene. Zahvaljujući izvorno muškoj osobini da se čarape seju po celoj kući (formulacija žena), neretko se u kući čuje vika i glasno prebacivanje. Nauka je potvrdila da u preko 90% odsto slučajeva žena dođe do svog muškarca koji, recimo, leži i čita novine, demonstrativno će mu staviti pod nos čarape držeći ih gadljivo sa dva prsta i naredbodavno reći da ih ostavi na svoje mesto. Pravi Muškarac, sateran u ovakvu poziciju, najčešće sklapa novine ali, poučen prethodnim iskustvom, ne istrajava previše u gunđanju.

Dva odevna predmeta izazivaju tako mnogo emocija kod suprotnog pola da je to zaista za Riplija. Uzgred, primetio sam da na one tzv. rupičaste čarape reagujem otprilike kao kada vidim dundastu Damu u helankama: možda je to i dobro, ali definitivno nije za moje oko iz potpuno nepoznatih razloga. Sa druge strane, žene često na fotografijama pronađu nešto što nama muškarcima promakne, a što samo potvrđuje moju tezu da se žene zbog žena doteruju.

Jednom prilikom sam napravio kolaž starih fotografija na kojima su babe i dede sa obe strane. Lepo vreme kada su se ljudi spremali i doterivali da izađu pred svemoćno oko foto-aparata koje će ih zamrznuti u vremenu. Vešam tako fotografije kad čuh majku iza svojih leđa:

– Pogledaj moju majku sa čarapama na šav! Čitava gospođa!

Ja se sećam baba Ruže koja je u dve smene čistila hodnike i kancelarije Opštinskog suda kao izuzetno uredne žene, ali čarape na šav u meni ne izazivaju ama baš nikakvu emociju, dok se moja majka kratkovido unosi u fotografiju i sa smeškom kaže:

– Vidi ti moju Ružicu...

Ceo dan je moja majka zagledala fotografiju svoje majke nastalu davne 1941, posle telefonom prepričavala prijateljima i familiji kako joj majka izgledala onako uparađena i ta žena na fotografiji više nije bila ona Ruža, Jovanova žena koja je čistila Sud i, po odlasku u penziju, vezla goblene koje je poklanjala svojoj deci i prijateljima. Ova na fotografiji je bila Dama koja je, puna života i neskrivenog optimizma, oslonjena na supruga koji je stajao u šinjelu i uniformi Vojske Kraljevine Srbije sa pripaljenom cigaretom u ruci, bila opkoljena decom. Zadovoljna žena, rekao bih.

Šta učiniše čarape sa šavom, spomenik jednom dobu koga više nema.

Što se mene tiče, ne volim čarape i ne sejem ih svuda po kući, već po tačno odabranim lokacijama. Čarape su jedan od onih predmeta koji te nekim malim propustom, a obično se radi o rupici na palcu, stavlja na velike muke i dovodi u situaciju da crveniš i sve se nešto gaziš po stopalima pokušavajući da rupicu učiniš nevidljivom. Tako ti beznačajna rupa na čarapi uzme čitavo veče i ponekad odluči čitav tvoj život.

Pitanje čarapa otvara jednu novu temu: izuvanje pri ulasku u kuću. Potpuno je jasno da je ovaj običaj donet sa Istoka, da je dojahao na Balkan zajedno sa Turcima i tu ostao duže od njih. Koliko god se batrgao, Balkan je oduvek bio ratnički deo sveta i tu mnogo vremena za izuvanje nije bilo. Zanimljivo je kako se kinematografija ophodi prema ovom običaju. U najvišem procentu se glumci u filmovima ne izuvaju, ta nepotrebna radnja nije snimljena. Tek u novije vreme primetio sam u nekoliko novijih francuskih filmova da se glumci izuvaju pri ulasku u stan…

Ne znam kako vi, ali ja, nakon ispisivanja ovih redova, još manje imam potrebu da nosim čarape. Ko zna, možda tako jednog dana, kada se uprljaju i procepaju sve čarape pod krovom, nastane kult Bosonogih...

Kućni ljubimci

Sedim ja tako, ispijam kafu i preko naočara merkam ljude koji su izveli pse u šetnju. Vreme je baš ružno, vetar nanosi kišu u naletima i meni, sakrivenom u toploti kafića, sve su nejasniji ljudi koji su po ovakvom nevremenu izveli svoje kućne ljubimce u šetnju. Nisam siguran da bih po ovakvom vremenu bilo gde izašao, a da nije ozbiljno moranje; sa druge strane, ovi ljudi ne moraju, ali to ipak čine zbog svojih ljubimaca.

Uvek me je zanimalo gde prestaje termin kućni ljubimac, a počinje prijatelj? Imam to zadovoljstvo da veliki broj meni dragih ljudi čuva te pse i mačke deleći sa njima sve što ima ili nema. Životinje obavezuju svojom iskrenošću i dok ovo pišem pada mi na um zlatni retriver Meda koga sam, sticajem okolnosti, dok je bio tek progledalo štene, čuvao par dana dok se njegovi pravi vlasnici kod kojih sam stanovao nisu vratili sa hitnog puta na koji su morali da idu. U narednim mesecima usledili su dani ispunjeni igrom, a Meda je rastao. Potom sam se ja odselio, ali kad god da smo dolazili u goste Mićku i Caci, zaticali smo razdraganog Medu kako se propinje uz ogradu ne znajući šta će sa sobom od sreće. Nivo njegovog veselja obeležavala je barica koja je ostajala za njim – teško da vam se toliko neko ikad obradovao.

Kućni ljubimac mi deluje kao nekakvo kućno zanimanje tipa batler, sobarica, spremačica, kućni ljubimac... A kućni ljubimac je samo prelazna odrednica ka definiciji prijatelja. Vremenom ti kučići, mačići, ptice, pa i zmije, zlatne ribice sa sve hrčcima i drugim

životinjkama postaju nerazdeljivi deo života svojih vlasnika, možda onaj najčistiji deo svakodnevnice koja ih dočeka nakon stresnog posla. Koliko sam ja shvatio, to biće koje je mnogima najviše u životu, često zna da bude zamena za normalan način života koji voljom drugih baš i nisu uspeli da ostvare. Čudna je to stvar sa ljudima: voliš ih i činiš im, a oni se tek naprave da nikada nisu čuli za tebe. Sa životinjama je malo drugačije, bar ono što sam ja uspeo da vidim: one vas svejedno vole, kada vam je teško tu su da pomognu koliko mogu...

Ubeđen sam da životinje u nama bude ono iskonski dobro. Znate li nekoga ko je sa palube broda gledao delfine, a da se nije razdragano nasmejao i gledao ih sa mešavinom ljubavi i poštovanja? Verujem da je većina nas negde u svom odrastanju imala nekog psa ili mačku uz koje je odrasla i za koje je bila i te kako vezana. Mnogi koje znam su naučili da hodaju pridržavajući se za psa i ta životinja im je više u životu od one biokratski koncipirane kućni ljubimac. On im je prijatelj.

Krenemo li od toga da nema životinje koja svojom energijom ne deluje smirujuće (pas, konj), posebno na decu sa autizmom i posebnim potrebama (koze, konji, delfini), a da se iz nečijeg otrova pravi izvrstan protivotrov (zmije), dolazimo do nikad osporene činjenice da su životinje i iscelitelji. Rešavajući prethodna stanja, sređuju i visok krvni pritisak, šećer u krvi... i sve to samo svojim prisustvom.

Stičem utisak da su u ovom hladnom i otuđenom svetu, gde čovek čoveku zaista jeste vuk, te životinje potrebnije nama nego mi njima. Tako bar meni izgleda.

Kafa i kafenisanje

Sedim ja tako, gledam šoljicu sa kafom kako se puši preda mnom i, ne bez nekakve pritajene sete koja me hvata uvek u ovakvim trenucima, gledam narod oko sebe. Kafane, one sa kariranim stolnjacima na stolovima sa plehanim pepeljarama, više nigde ne postoje osim u mom sećanju. Ti karirani stolnjaci predstavljaju sećanje koje nam je potrebno da bi se osetili živim, ali o tome negde drugde. U svakom slučaju, za kafane je neraskidivo vezano ispijanje kafe – nikad sam, uvek u društvu. U Šumadiji su zadržali i danas lep običaj da uz šoljicu sa kafom posluže i ratluk – običaj koji je od juga poplavio sever, polako je istisnut na samom jugu.

Do skora me je bunilo kako Sremčev Ibiš-aga može da popije šest kafa koje plaća u istoimenoj priči. Dobro, neka ih je popio sa Stavrijom – po tri svako – pa opet nije malo. Potom sam shvatio da je problem u šoljicama: ja pred očima imam obezdušenu tekućinu u šolji, a onda sam na izložbi video kako su izgledale šoljice s kraja 19. veka. Male, kao naprstak, za uživanje i ono što nazivamo merakom.

Ispijanje kafe je ritual koji vas na vrlo jednostavan način opusti i provede kroz vreme. Dovoljno je samo da se opustite i kafa sve ostalo radi. Doduše, otkako pijemo instant kafe, sve češće pričajući za njih da nije to to, sve ređe sanjamo i sve se teže radujemo malim stvarima. Ipak smo mi ponikli u narodu koji najmanje pola veka peva *Kafu mi draga ispeci* po sledećem receptu: zrna prave kafe samelji najbolje u bakarnoj vodenici, potom stavi to i obavezni šećer u bakarnu džezvu uskog grla najbolje na bubnjaru i pusti da se na laganoj vatri krčka dvadesetak minuta. To što se tada napravi, to je vredno poštovanja...

Ne možeš sa svakim da piješ kafu, ali možeš da kafenišeš. Neobavezno ćaskanje uz šoljicu kafe zaista ne zahteva nikakvo prethodno poznavanje učesnika kafenisanja; ritualu pripadaju svi njegovi podanici. Više od svih ostalih, žene vole da kafenišu, pri čemu kafenisanje može da se odvija i u kafe baru, kafiću, poslastičari... bilo gde. Bitna je potreba za neobaveznim ćaskanjem, možda jedina za koju muškarci nisu zainteresovani. Budući da im je odlično poznata ubojita snaga ženskog jezika koji kosti nema, ali kosti lomi, muškarci u širokom luku zaobilaze ženska kafenisanja. Tačnije, imaju isti odnos prema ženskom kafenisanju kao i žene prema kafanama: znaju da postoji i da je dostupno, ali intuitivno slute da im tu nije mesto.

Kafa ume da bude i vrlo ozbiljna. Poznato je da je mudri knez Miloš u pregovorima pristajao na sve, a onda, kada bi pregovarač otišao a najbliži saradnici ga pitali zašto je pristao na stvari iz razgovora jer će sada imati problema čim glasnik stigne, odgovarao lakonski: „Neće biti ništa. Popio je kahvu!" Otrovana kafa je rešavala sve probleme, reklo bi se, čak i kada nije bila otrovana. Poznato je da se u kriznim situacijama po porodicu, karijeru, zemlju ljudi okupljaju oko šoljice kafe. Najtačnije je reći da je kafa nekima došla glave, ali da je čitave porodice i narode spasila. Mnogi su nesporazumi rešeni zahvaljujući ovoj neobičnoj tekućini.

Usled takvog značaja kafe u svakom društvu, ona je dobila i onaj kultni, prekognostički karakter. Ima li nekog društva u kome nema osobe koja gleda u šolju i sve pogađa? Ja za tako nešto ne znam. Gledanje u šolju u kojoj je soc kafe ocrtao čudne linije lake za čitanje, postalo je deo kulturnog miljea u kome živimo sa nekim manjim varijacijama: nekada su bake po selima gledale u šolju, danas to čine udavače. U ovaj način predviđanja budućnosti se bespogovorno veruje već decenijama i za sada jedini protivnik su mu instant kafe koje nemaju onaj talog, pa nema ni u šta da se pilji.

Ali i toj opasnosti po ovaj vid tradicije će se stati na put, ne sekiram se ja kada je kafa u pitanju. Kao što smo videli, ona je svemoguća. Nešto drugo mene kopka.

Instant varijante kafe svakako će potisnuti mlevenu kafu i ona će negde otići u zaborav kao što to obično biva u eri tehnologija: ko se još seća mašina za kucanje pored silnih tablet i ostalih računara? Tako će i kafa, možda najbalkanskije društveno piće, polako nestati zatrpana prašinom zaborava i nižih cena. Onda ćemo se sa nostalgijom sećati onog multinacionalnog vica koji govori o trenutnoj rasprostranjenosti kafe:

Ušao čovek u kafanu pa pitao može li da dobije kafu. Odgovor negativan. Pomisli naš gost da je termin pogrešan pa pita: „Može li kava?" Opet negativan odgovor. Sad već potpuno siguran da je na pravom tragu, gost se obrati: „Onda jednu kahvu! Ima kahve?" Zagleda se u njega začuđeni konobar, pa mu iznervirano odbrusi: „Ma nema vode, bolan!"

Ponestaje vode u našim fildžanima, a mi se još borimo za nju pijući neke napitke koji baš mnogo veze nemaju sa onim što mi podrazumevamo pod nazivom kafa. To je već za drugu priču...

Kultni filmovi

Sedim ja tako u fotelji kao u bioskopskoj stolici, podigao sam noge na tabure, isključio sam telefon, prigušio svetlo i očekujem da se na TV ekranu pojavi jedan od onih kultnih filmova čije replike nekoliko generacija iza mene zna napamet. Pa ipak, pade mi na pamet, nemamo svi isti odnos prema filmovima koji nose ono statusno određenje – kultni. Tačnije, što je za jedne kultni film za druge svakako nije. Sve zavisi od godišta ali, bogami, i od pola.

Kultni filmovi generacije mojih roditelja bili su *Mladić s trubom*, *Prohujalo sa vihorom* i negde je tu uplivao *Buntovnik bez razloga*. Danas su to samo naivno dragi filmovi za uzrast koji je svoj ukus formirao prema scenama iz *Titanika*, *Blistavog uma*, *Gladijatora*, a tu negde svakako ima mesta i za *Sibirskog berberina*.

Moja generacija je stasavala uz filmove *Kum*, *Taksista*, *Kabare*, *Bilo jednom u Americi*, *Amarkord*. *Let iznad kukavičjeg gnezda* i *Lovac na jelene* bili su otrežnjenje za moju generaciju i svakako su predstavljali čišćenje od nekih zabluda. Recimo, od *Kose*. Zaustavili smo se kod *Amadeusa*. Danas, kada je napravljena čitava serija filmova različitih produkcija sa motivima navedenih filmova, originalna dela prete da se lagano utope u sivilo mase. S druge strane, ne znam nijednog muškarca kome će kultni film biti *Sjaj u travi*, *Prohujalo s vihorom* ili *Doktor Živago* niti mi je poznata ijedna dama koja će navesti kao omiljene *Gladijatora*, *Kuma*, *Francusku vezu* ili *Tri Kondorova dana*.

Ima kod filmova i serija nešto vrlo karakteristično za muškarce: replike. Da li vam je poznat ijedan momak koji makar jednom nije rekao ono čuveno – Are you talking to me? Ženskom rodu idu na živce njihovi muškarci koji su spremni da sate provedu u neprekidnom nabrajanju replika iz filmova. Za njih je sve to tako klinački i nekako nevažno da ne mogu da shvate da njihovi izbori pamte i reprodukuju neke sasvim nebitne stvari. Izbor replika je odlika generacije, ne pojedinca, baš kao i kultni filmovi i u tome je njihova lepota...

Žene ne vole detaljisanje, ponavljanje replika iz filma koji im se sviđa „do bola". Rekosmo, replike su muški posao. Ženski posao je prepričavanje filma i tumačenje pojedinih likova gde umeju da daju vrlo lični pečat. Muški i ženski doživljaj istog dela filma *Pretty woman* bio bi potpuno drugačiji. Muškarci bi ispričali replike tipa:

– Ćao, Barni.

– Gđice Vivian...

– Želim da se pozdravim.

– Ne idete s g. Luisom u Njujork?

– Ma daj, pa bar mi živimo realno...!

– Imate prevoz?

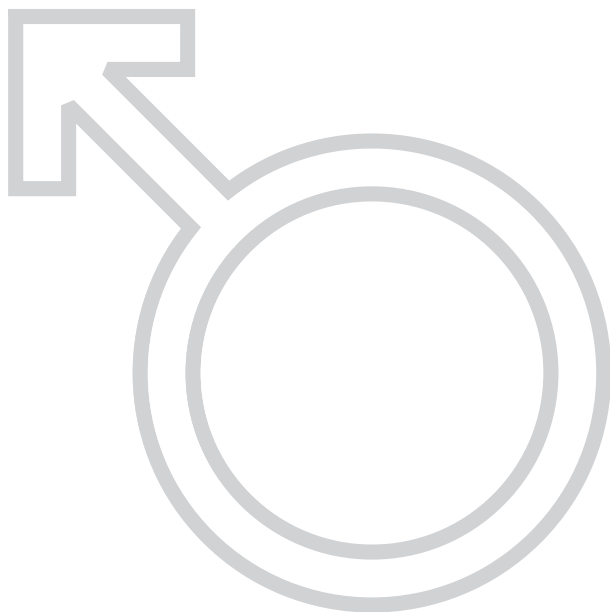
– Pozvaću taksi.

– Dopustite.

Istu scenu, koja baš i nije srceparajuća, čuo sam u interpretaciji dame na sledeći način: „I onaj uštogljeni šmeker Barni se nađe tu kad Vivijan reši da ode... Bože, gde su takvi muškarci kao Barni, makar da sam jednog videla, pa da umrem! I onda on se kao čudi što ona ne ide sa Girom u Njujork (obavezno gledaj, Gir je ovde znaš kakav frajer, ej!) i pozove joj kola... Što tako nešto mene ne zadesi..."

Zašto sve ovo pričam? Muškarci se identifikuju sa glavnim likom, ali teže, dok žene od postojećeg stvore novi film, sa sobom u glavnoj ulozi. Ženski kultni filmovi su oni u kojima je žena najdublje doživela sebe i svoju muku. Tako dok gledaju *Sibirskog berberina* muškarci gledaju Olega Menjšikova, a dame Džuliju Ormond – svakom svoje...

Možda bi zato trebalo govoriti o muškim kultnim filmovima i ženskim kultnim filmovima...

Energija

Sedim ja tako i baš kada treba da napišem tekst koji je široko postavljene teme – Energija, osetim se nekako skasano, nikakvo, nedoklepano, gletavo i ko zna još kako. Nekako kao da u meni ovolikom nema života ni trunčice, ni za pod nokat. Kada se južnjak tako oseća znači da se ili zaljubio ili ga je zadesila jesen i raspilavila u potpunosti.

Sa energijom ima veze i fizički sastav čoveka. Kao što je opšte poznato da je visok čovek za slikanje i pesmu, a nizak i sabijen za rad i svaki posao, tako je i sa energijom. Visoki ljudi, ma koliko delovali energično i na kakvom položaju bili, deluju mlitavo, sa dušom u nosu – otprilike kao ja sada. Oni niže građe, u kojima energija nije razvučena kao u prethodnom slučaju, već sabijena kao kovačkim čekićem, oni kojima energija izbija na uši, uvek uviđaju tuđu sporost i pokušavaju da ubrzaju završavanje neke akcije. To ne znači da će Visoki čovek da završi isti posao sporije već da će onaj niži da bude uvek brži.

Slično je i sa ženama. Većina njih su prirodno krhke i niske građe koju vrlo često prikrivaju štiklama i visokim potpeticama. Pa ipak, ništa ne uliva više straha u srce muškarca (bez obzira na visinu) nego kada mu se jedna prosečna dama okrene i pusti jeziku na volju. To je takva energija sa kojom muškarac, pa sve i da je sam Tesla, ne ume da izađe na kraj. U ovakvim situacijama je svejedno koje je muškarac visine i koji je nivo njegove energije – sa ovom vrstom on jednostavno ne ume da komunicira.

Sa druge strane, one vižljaste dame imaju razvučenu energiju visokih ljudi – taman onoliko koliko je potrebno za ostavljanje povoljnog utiska, ni manje, ni više. Ne kaže uzalud narodna poslovica da se u malim bočicama otrov čuva, izgleda da je ovaj problem odavno poznat generacijama muškaraca, pa se prenosi kao najveća mudrost nastala iskustvom i istovremeno opomena...

I dalje se osećam skaškano da Bog sačuva. Popio sam već dve kafe otkako sam započeo sa pisanjem ovog teksta, osećaj beživotnosti me ne napušta. To jeste jedan od životnih paradoksa, ni prvi ni poslednji, da pišeš o energiji dok ti je ista na ozbiljnoj rezervi. Čudno, jer narod kome pripadam je poznat kao energičan i tako otporan na mnoge nepodopštine koje su ga kroz vreme, živeći na ovoj raskrsnici puteva, svakodnevno snalazile.

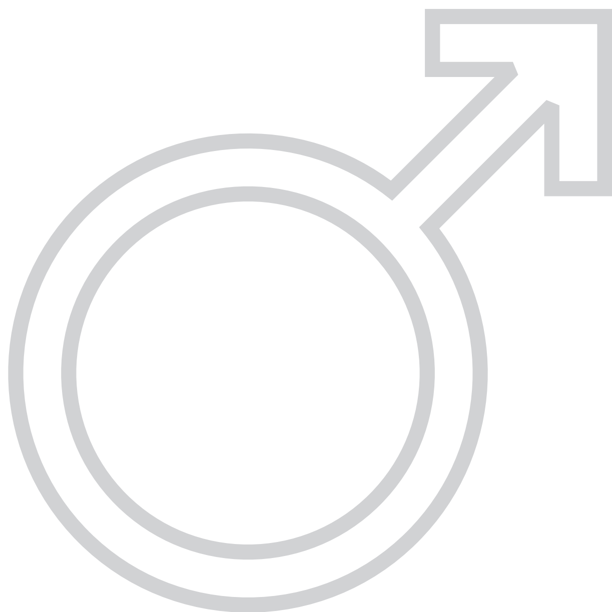
Stvari ne treba generalizovati. Postoje ljudi, bez obzira na veru i naciju, koje kada sretneš, kada ih prvi put vidiš, odmah se prepoznate iz nekog od prošlih života. Niste ni kafu još popili a vas dvojica ste jedan drugom jasni u potpunosti, bez ostatka, kao da se znate hiljade godina. Prepoznavanje ljudskih energija na taj način postaje možda najočiglednije.

Jedan prosečan poznavalac teme o kojoj ovde pišemo pojam energija najčešće vezuje ili za struju ili za seks. Ovo prvo mu je noćna mora, računi koji uredno zatrpavaju poštansko sanduče i koji najčešće narastu u jesen ili zimu, kada i pljušte opomene sa pretnjom o mogućem isključenju struje. Zato što je sastavni deo života, nekako struja poslednja pada na pamet za plaćanje. Sa druge strane, zbog doslednosti energetskih kompanija u isključivanju sa električne mreže struja se uvek prva plaća – kada ima čime.

Odvajkada je poznato i kroz ezoteriju sačuvano da je od svih vrsta energija seksualna najjača, najmoćnija i – najjači pokretač. Šta god mislili o tome, mogu samo da kažem da verujem u ovaj

podatak, bez ikakvog proveravanja. Dovoljno je što znam koliko problema je navedena energija napravila mojim brojnim prijateljima i promenila im život učinivši ih najlepšim zanimanjem na svetu – roditeljima.

Energija ima svojstvo da je ili pokretač ili rušilac, trećeg nema, jer ne postoji neutralna energija. Ono što je sasvim izvesno je da kod nje stajanja nema – vodenični točak se ili okreće ili stoji, sijalica je ili uključena ili isključena. Sve je kao u životu „ili-ili".

Muzika

Sedim ja tako u kafiću, gledam momka koji prolazi pored ulaznih vrata i po izrazu lica mu se vidi da je u tom trenutku negde daleko. Tek kada sam spazio slušalice koje mu vire iz ušiju prekrivenih dugom kosom, shvatam onakav pogled. Muzika je božanska umetnost i kroz nju se sve može reći suptilnije od načina na koji sa nama komuniciraju ostale umetnosti. Ako treba verovati starim Kinezima, muzika odražava harmoniju između neba i zemlje, dok su Heleni bili duboko uvereni da muzika utiče na slušaočevu dušu moralno i vaspitno. Sa božanskim su je povezivali u Palestini i području šire Mesopotamije gde je bilo uvreženo mišljenje da se posredstvom dobija božija naklonost.

Koliko god se trudili da shvatimo muziku i snagu koju ona poseduje, ostajemo nemoćni pred saznanjem da je sve moguće - logično objasniti, izmeriti frekvencije i njihov uticaj na mozak i još štošta - i opet ne shvatiti o čemu je reč. Sa druge strane, ukoliko imamo na umu da je čovek u ogromnom postotku sastavljen od vode u različitim oblicima, a dokazano je da voda oseća, pa samim tim prenosi osećanje na celokupnu strukturu organizma, onda se o muzici može govoriti sa strahopoštovanjem.

Različite vrste muzike su na čudne načine dolazile do mene. Jedne večeri sam slušao neku sestrinu ploču, pevao je Ibrica Jusić i to mi je bilo baš onako – lepo. Iste večeri, očistio sam očevu gitaru i pokušao da je naštimujem. Samo par dana kasnije, nastavnica muzičkog je donela na čas ogromni gramofon i pustila novu nastavnu jedinicu koja se zvala Ludvig van Betoven – 5. simfonija. Ta stvar me je baš kupila. Opet, dugo vremena sam se budio uz Paka de Lusiju.

Čudesnost muzike sam iskusio jedne novembarske noći dok su grad i država u kojoj živim bili pod sankcijama, osuđeni na nemaštinu, štednju struje, nestašicu hrane i svega ostalog. Te noći, dok smo se nas troje tiskali u krevetu nalik sardinama, trudeći se da svojim telom zgrejemo onog do sebe, hladnom sobom zaplovila je neka meni nepoznata melodija i odmah me uzela pod svoje: nisam više bio u sobi. Potpuno sam razumeo pevača iako ni reč grčkog jezika ne znam, odjednom sam se našao iznad mora čija se površina ljeskala na mesečini, osetio sam ogroman talas slobode kako me je zapljusnuo... Sa poslednjim akordima pesme našao sam se ponovo u sobi koja više nije bila hladna. Mnogo godina kasnije saznao sam da sam one noći slušao Jorgosa Dalarasa i pesmu *Ne plačite oči moje*.

Otkada znam za sebe, znam i za makedonske pesme. Kada bi se stric i otac opustili ,znali su da neviđeno dobro zapevaju himnu rodnog grada – *Bitola, moj roden kraj*; grad iz koga su proterani kao deca 1941. nakon očeve pogibije u Aprilskom ratu, ostao im je u prilično ružnom sećanju. Pa ipak, kada god im je bilo lepo, pevali su baš ovu pesmu.

Odrastajući, nisam previše obraćao pažnju na izvorne pesme. Rok u svim varijantama bio je deo mog izrastanja i tek krajem osamdesetih mi se ponovo vratila ljubav prema onoj makedonskoj pesmi. Pitao sam profesora dr Nešića, psihologa koji se bavi izučavanjem uticaja muzike na ljudsku dušu, zašto ja uvek „odlepim" kada čujem izvornu narodnu pesmu iz Makedonije. Nakog kraćeg tumaranja po mraku, Nešić mi je postavio pitanje:

– A odakle su Vam roditelji?

– Otac je iz Bitolja.

– Pa TO JE! – pljesnu se profesor po kolenu. – Geni… ta muzika je Vama u genima, zar ne shvatate!

Očekivao sam neki „naučniji” odgovor, pa mi je ovo obrazloženje više došlo kao izgovor nego potpuna informacija. Već posle pola sata profesorovo objašnjenje mi je delovalo savršeno logično.

Stric odavno više nije među živima, moj otac je još jedini Ozimić iz one postave koja je 1941. furgonima došla do Niša. Kada je prošle godine slavio svoj 80. rođendan, uključio sam snimanje na mobilnom i zamolio ga da otpeva *Bitola, moj roden kraj*. Pogledao me je pomalo umorno:

– Ne ide više ta pesma, sine.

Hteo sam po svaku cenu da ga snimim:

– Onda otpevaj onu koja ide.

Pogledao me je, huknuo sebi u nedra pravdajući se da mu je slab glas, star je već i, nakon druge molbe, drhtavim, staračkim glasom zapevao:

„Zajdi, zajdi, jasno sonce,

zajdi, pomrači se…”

I sve je došlo na svoje mesto.

Teretana

Sedim ja tako dok mi miris znoja para nozdrve. Dok pijem kafu u delu teretane koji je odvojen za ovakve kao što sam ja koji dođu do mesta gde se rade fizičke vežbe i reše da ipak odsede i sačekaju one vrednije, gledam žene kroz staklo. Kotrljaju se na loptama (to je valjda onaj pilates), rastežu, vrte bučice i sve čine ne bi li što duže zadržale atraktivnost koja ih krasi. Pored onih dijeta kojima se svakodnevno podvrgavaju, kao pomoćno oružje se pojavljuju i vežbe u teretani, brzo hodanje od posla do kuće, spremanje onih jela koje baš i ne vole i još mnogo što šta.

Na ovom mestu mi se nameće ona Njegoševa maksima „ćud je ženska smiješna rabota... stotinu će promeniti vjerah da učini što joj srce žudi" i ne mogu a da se ne složim sa tim. Da im je bilo koji muškarac rekao da ovo isto rade sebi, pisnule bi u glas kako ih ovi njihovi ne razumeju, kako ne shvataju njihovu svakodnevnu premorenost zbog posla koji rade nego im još tovare i ovo. Na neki čudan način sam ubeđen da žene na sve ovo i ne pristaju zbog svojih i tuđih muškaraca, već zbog dama iz svoje okoline. Znaju one da su svojim izabranicima svejedno drage i dobre i da će im malo koji reći bilo šta vezano za njihovu liniju. Sa druge strane, ženi je merilo žena. Zbog toga one rade sve ovo što ja, evo već preko pola sata, gledam kroz staklo, trudeći se da izgledam kao da me sve to ne interesuje.

Muškarci u teretani su normalna pojava. Oni naivno veruju da

će se ženski svet lomatati oko njihovih bicepsa, tricepsa, pektoralisa i ostalih latiniteta. Ubeđeni da je to ono pravo, zaboravljaju da je Don Žuan bio krhke građe, dok je snažni, muževni Apolon, simbol muškosti, napustio Delfe zbog plavokosog Hijakinta. Zapravo, odnos muškaraca prema snazi potvrđuje njihovo dečačko poimanje sveta: pravi muškarci su jaki, mišićavi i snažni i to je šema iz koje nijedna generacija ne ume da izađe; oni drugi nisu oni pa se teško broje u ozbiljnije kandidate. Zalud im roditelji pričaju o šarmu kao izvoru svih uspeha kod devojaka, novcu kao jednako primamljivom sredstvu za uspeh kod suprotnog pola, eventualna gitara u društvu – to su priče koje više ne mogu da prođu ni kod jedne generacije.

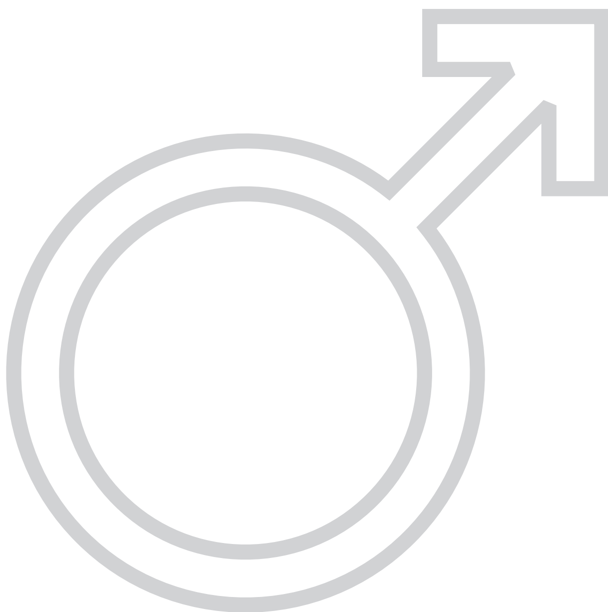
Na taj način se lagano produbljuje jaz između muškaraca i žena. Napumpane sujete i drugačijeg shvatanja sebe, nezadovoljne onim što vide, žene sve češće postaju same sebi dovoljne. Postaju energičnije, samosvesnije i emancipovanije. Muškarci, jednake sujete i napumpanih mišića, ogromnog vremena provedenog po salama za oblikovanje tela, iz teretana idu u svet kome su takvi sve manje potrebni: osim sebi samima…

A možda ja stvari gledam previse crno. Možda je stvar kao u antičkoj Grčkoj, „sve što je lepo, to je i dobro" pa se ljudi i žene u teretanama, lijući potoke znoja i umnožavajući upale mišića, zbilja trude da budu bolji. Da tako oplemenjeni krenu u obraćivanje sveta, u buđenje svega onoga što je dobro u njemu. Da svojim primerom dokažu da je to moguće, da se „sve menja sem kamenja". Ova mogućnost mi više odgovara i hvatam sebe kako podsvesno teram sebe da budem pozitivniji nego inače, da oteram ovu mrzovolju i da se suočim sa činjenicom da umem da budem strašno negativan.

Iz razmišljanja me trže Prva Dama Mog Srca. Osvežena upravo završenim časom gimnastike, seda pored mene i naprosto odiše zadovoljstvom dok joj pogled odaje neskriveno zadovoljstvo:

Kako su dobre ove vežbe! Baš se osećam oporavljeno, onako baš… a ne kao…

Uzdahnuh glasno i neskriveno. Toliko o tome…

Tetovaže

Sedim ja tako i dalje u onoj istoj teretani, tačnije u njenom predvorju, pijem kafu i zagleđujem ženski svet na stolicama oko mene. Moja tvrdnja da imamo najlepše žene na planeti ovde mi se čini da je dvostruko podvučena iako mi je sama činjenica da ih vidim u teretani strana. Zagledam malo jedan desni gležanj i plavkasti obris natpisa MY BABY opkoljenog srcem i nekako splasnuh.

Jesu tetovaže imale važnu ulogu još u antici, jesu još i tada bile na pripadnicima oba pola, ali ja, poput onih sa – cepsima ne mogu da shvatim ni ove sa plavkastim oznakama na sebi. Možda je problem u tome što ja na pomen tetoviranja vidim istetoviranu golu devojku na podlaktici pijanog vojnika ili sidro na nadlaktici mornara. Robujem klišeima, priznajem. Mislim, teško da devojka jakih i istetoviranih bicepsa može da deluje stimulativno na bilo kog muškarca, naročito ako pritom ima malo šira ramena.

Zanimljivo je da žene koje imaju tetovažu brane to umetničko delo na sebi sa istim žarom kao što pušač brani svoje pravo na svoju strast. Sve ono što im je smetalo na muškarcima, nekako su uspele da učine sebi onog trenutka kada nisu o sebi razmišljale kao o ženama. Sa druge strane, možda sam ja preterano konzervativan, pojma nemam.

Ovu vrstu ukrašavanja tela ne razumem ni kod muškaraca. A opet, kad malo bolje razmislim, u podeli lepote muškarci su gore prošli, pa se tu baš i nema šta pokvariti. Ono što je ružno, ružnoću trpi. Tada ružnoća nije problem koliko to jeste nelogičnost cele

stvari. Trudeći se da shvatim logiku tetoviranja, zaglavio sam se u moru nelogičnosti, tako da sam zahvalan svakome ko mi objasni sledeće:

tetovaža treba da nosi neku poruku, je l' da? Nekome treba nešto da kaže. Šta mislite, koliko će ljudi razumeti natpis *Etiam aurea calcaria acutos dentes habent?* Da čak i zlatne mamuze imaju oštre zube mudrost je Rimljana, koja ispisana na latinskom predstavlja smešan pokušaj da ispadneš pametan u društvu. Razumeo bih da neki kontroverzni biznismen ima istetovirano *Manus manum lavat* ili zgodna brineta *Abnes carens*, ali mi ovde nešto i dalje ostaje nejasno. Još je bolji fazon ono sa kineskim ili japanskim slovima koja znače „sreća", „radost" i koja su se jedno vreme masovno stavljala na telo. Kome je namenjen taj simbol ako ne Kinezu ili Japancu? Teško da će neko drugi to da razume osim one bake iz autobusa. Za slučaj da ne znate vic koji je objavljen na svim društvenim mrežama, a ovu temu savršeno ilustruje, prenosim ga u celosti.

Devojka koja je imala tetovažu bila je vidno nervozna što je baka u autobusu posmatra i gleda netremice: „Šta, baba, u tvoje vreme tetovaža nije bilo? Šta bleneš toliko?" – upitala je devojka čije je telo bilo prekriveno tetovažama. „Ćero" – odgovori baka blago – „u moje vreme je bilo svega. Ja sam trideset godina provela u Aziji. Zatim sam kineski predavala na fakultetu gde sam i dočekala penziju. Jednostavno ne mogu da shvatim zašto ti na vratu piše: jednom odmrznuto meso ne zamrzavati ponovo".

One koji imaju pik na latinske citate podsetio bih na jedan, ovde vrlo funkcionalan: *Naturalia non sunt turpia.*

S druge strane, tetovaža treba da bude vidljiva, zar ne? Bez veze je da išaraš celu ruku različitim tribalima a onda cele godine nosiš košulju sa dugačkim rukavima. Otprilike je u istom stepenu uzaludnosti kao da istetoviraš nešto najlepše na tabanu. Mislim, to

je svakako lepo, ali džaba ga bilo kada moraš da radiš jogu da bi se uverio da je još tu. I sada dok pišem, još manje razumem pojedine prijatelje oba pola koji zadižu majice, košulje, smiču pantalone ili spuštaju za palac suknju da bi pokazali najnoviju tetovažu.

Postalo je nekako uobičajeno da se, čim te neko izvede iz ravnoteže – iznervira ili razveseli, plavkasti neizbrisivi trag ostavlja na sopstvenoj koži i to je nešto što nikada nisam uspeo da razumem. Zar tako malo volimo sebe da bi pojedine trenutke kada nam je bilo dosadno ili nismo znali šta ćemo od sreće obeležavali šaranjem sebe? Zamislite onoga kome se rodilo dete, a on, sav blažen, polupijan, na vratu dao da se istetovira japanski simbol za pojmove „sreća" ili „napredak". Čini mi se da sami određujemo kvalitet svojih života i pravimo njihovu istoriju plavkastim neizbrisivim tragom na sopstvenoj koži.

Šta mislite da će jednog dana moći o nama da zaključe kada nas pronađu išarane kao detliće? Naša išarana tela ispričaće svakako drugačiju priču od one stvarne koja se zaista dogodila. Za taj falsifikat bićemo sami odgovorni.

Priroda

Sedim ja tako na Nišavskom keju, natučenog šešira na oči, znojav od vreline sunca od koga mozak samo što mi nije proključao. Držim u ruci ribolovački štap pogleda zakucanog u vrh plovka, koji se ljuljuška na površini Nišave onako kako ga tera struja ili ribe, i razmišljam kako je priroda najveći saveznik ljudi. Stres koji je nagomilan u meni dejstvom ljudi leči zen situacija sa plovkom i šum obližnjih brzaka. Kada ti jedini problem postane da li će riba ovog puta da povuče, da li treba zameniti mamac ili treba ostaviti glistu – ti problema nemaš. Tvoji problemi su nestali kao sapunom oprani.

Koliko god da je priroda saveznik ljudi, toliko se ljudi ponašaju kao da ne žele da budu prijatelji prirode. Dok gledam u plovak, oko i ispod njega promiču bele plastične kese i flaše dok se na jasno vidljivom dnu rečnog korita presijavaju parčići lima ili stakla, konzerve, a zaluta tu i pokoji tiganj, pa čak i šporet. Tek kada usled letnjih vrućina reka spadne, vidimo koliki smo joj jad bacili u nedra. Pa ipak, glavni signal da je voda i dalje čista – rečni rak – i dalje se pojavljuje u Nišavi i niko mu se ne obraduje kao ribolovci. Kada jedan od njih upeca raka ili ga vidi, ova vest se poput plamena proširi duž reke, neka rođačka bliskost obasja ribolovce dok jedan drugom dobacuju kao šifru da je „Milan kod Vrežine izvadio raka... pa ovol'ki je... sav beo". Bilo je trenutaka kada mi se činilo da čujem nakon ovakvih vesti, jedno kolektivno „A-miiiin!"

Priroda svodi čoveka na svoju meru. Za nas gradsku decu, naviklu na priče o osvajanju Meseca, najnovijim naučnim otkrićima,

filmovima u 18D tehnologiji, ništa nije prirodnije nego da utvrdimo da je čovek najsavršeniji od svih živih stvorova. Sva ubeđenja te vrste padaju u vodu kada malo izađemo iz grada i vidimo koliko su zatrovane reke, koliko je vrsta životinja istrebljeno... Onda se vratimo kući, uključimo računar, otvorimo limenku piva, na Fejsbuk statusu nalepimo mudrost Sijuksa „Čovek pripada Zemlji, Zemlja ne pripada čoveku" i zafrljačimo praznu limenku kroz prozor.

Osim što smo osmislili savršenije, ali ne i kvalitetnije kuće ni u čemu nismo odmakli od pećinskog čoveka. I dalje se plašimo munje i groma, i dalje trčimo u zaklon da nas kiša ne pokvasi, i dalje nas miris jutra i svežine koju sobom nosi nadražuje, i dalje nas plaši nepoznato. Sve manje smo ono što jesmo i sve više ono što nismo i u tome je sav naš problem. Priroda taj problem nema – ona je uvek ono što je. Ona drugo ne može da bude jer ne bi valjalo kada bi priroda počela da se prilagođava čoveku – a što je inače san čoveka – i velika je sreća za sve nas što je tako. Jer, neko mnogo pametniji od nas je odavno rekao: „Sve vam je moguće, ali vam nije sve na korist".

Dok čekam da neka krkuša zagrize onu glistu koju je jutros Vojkan iskopao u Čairu, tvrdo rešen da ne kupuje u specijalizovanim prodavnicama ono što može da nađe u prirodi, gledam ispod oka kako se na drugoj obali momak od nekih petnaestak godina naslonio na mlado drvo bresta. Sa zanimanjem gleda fudbalsku utakmicu svojih drugova i ne primećuje da se drvo iskrivilo skoro do samog pucanja. Iznenada i po sebe samog počinjem da vičem, ali me on ne čuje. U tom trenutku drvo puca po sredini, momak pada potpuno iznenađen, a ja, od iznenadne navale nemoći i besa, bacam štap na zemlju i osećam kako mi se plače od muke. To drvo je jedan život. Taj život nije samo njegov, već kolektivni – ako se razumemo.

A i inače… Obično, dok pišem, sa posebnog programa čujem

crvkut ptica, žuborenje potoka, zrikavce, kreketanje žabe. Slušam sve to jer sam i uključio da bi me zvukovi iz prirode odmarali dok radim. Nekoliko puta sam ponovo puštao program tokom pisanja i najednom, kao što iznenada naiđu olujni oblaci, sve mi se stužilo. Shvatio sam da sedim za stolom u sobi koja, okrenuta istoku, gleda na susedno visokospratno betonsko zdanje.

Kada smo se to otuđili od prirode? Kada je prestala da bude nerazdeljivi deo nas? Pokušavam da se prisetim kada mi je to čokolada postala draža od jabuke ili tek ubranog grozda, ali mi nešto slabo ide. Valjda to dolazi sa vremenom, pod naletom navike da se brzo i lako zadovoljavamo dotadašnjim uvek tražeći nešto novo – tu negde, između želje i stvarnosti, gubimo polako i sigurno one najčistije delove sebe.

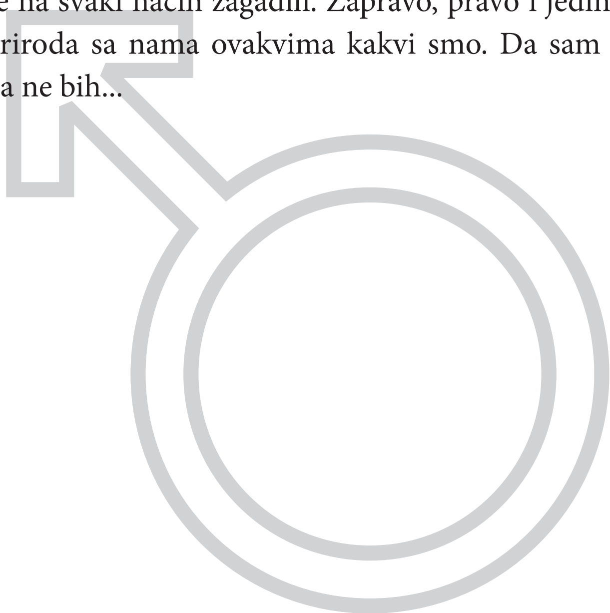
Vremenom prestanemo da igramo loptu po travi jer nam beton ili asfalt sasvim zadovoljavaju potrebu za pikanjem, a nisu ni klizavi, za razliku od sveže trave. Vremenom počnemo da zaziremo od livada (možda ima zmija), šume zaobilazimo u širokom luku (šta ga znam šta sve ima), a ni reke, sa svim onim što smo u njih bacili, više ne predstavljaju poželjno mesto. Planine i planinarenje autoru ovih redova ne treba pominjati – ako je lepo odozgo videti ovu dolinu u kojoj sam, zašto bih se penjao? Pa već se nalazim dole!

Zelenilu se najmanje raduju devojke. U livadi ima raznoraznih bubica od kojih se kasnije ispliče, a i trava hoće da oboji u zeleno delove odeće koji dođu u dodir sa njom. Ovde namerno ne pominjemo i to što se uvek nađe nekakva bocka koja izvuče čarapu, bluzu ili suknju. Sve u svemu, prosečna livada je već na prvi pogled nešto što nikako neće dobiti prelaznu ocenu kod ženskog sveta.

Za razliku od svega navedenog, svi vole čist vazduh i sve češće planinare u potrazi za istim. Mada, nisam siguran da ne bi, kada bi postojao flaširani vazduh kao što je slučaj sa vodom, radije

kupovali taj upakovani vazduh nego što se penju po brdima. Jer ne zaboravljamo mi život sa prirodom ni iz čega drugog do iz čiste obesti. Kada kupimo automobil, prestajemo da pešačimo makar do kuće. Kada uđemo u kuću, zaboravimo kako izgleda zelenilo u kome i sa kim smo odrasli. Pogubimo se kao klinci u pubertetu, negde između dečaka i čoveka, ni tamo ni ovamo – Bog da sačuva.

Zato ne verujem akcijama tipa Povratak prirodi. Da smo hteli da ostajemo sa njom, ne bismo odlazili. Da smo je bili dostojni, ne bismo je na svaki način zagadili. Zapravo, pravo i jedino pitanje je želi li priroda sa nama ovakvima kakvi smo. Da sam na njenom mestu, ja ne bih...

Zdravlje i zdrava hrana

Sedim ja tako i gledam ono što sam pred sebe izneo po savetu lekara – da ga ne znam, da mi nije školski drug i da mu nisam svojevremeno za devojku nabacio svoju drugaricu sa kojom je u srećnom braku, pomislio bih da me mrzi. Ne zbog pahuljica koje sam upravo ugurao u šolju jogurta, ne zbog hleba koji više i ne jedem jer, kako mi je objašnjeno, moja krvna grupa marke 0 je lovačka, ona traži meso, a ne brašno; dakle, ne zbog toga. Gledam spisak onoga što mi se preporučuje da jedem i sa izvesnom setom se prisećam perioda kada pojma nisam imao šta je to dijeta niti sam razmišljao o zdravim navikama. Vreme je pokazalo da ni to sa hranom nije teklo u najnormalnijem smeru: staklena ambalaža je zamenjena plastičnom, hemijski sastav namirnice je počeo da se štampa manjim i nekako slabo vidljivim slovima...

Što je još smešnije, svi ti kažu da čuvaš zdravlje, ali ne i kako. To saznaš tek kad dođeš kod lekara zbog problema sa zdravljem, kada si već onako malo okrznut. Dotle sediš na hladnom betonu, nešto se baš mnogo ne utopljavaš, piješ hladnu vodu kada si sav vreo i čudiš se starijima koji pate od nekih latinskih naziva – dijabetes, osteoporoza, išijalgija, artritis, pojavljuju se nekako u kombinaciji i neki holesterol i triglceridi... Da Bog sačuva! Da su pušenje i alkoholizam štetni, to naučiš u školi gde novijim generacijama pričaju i o narkomaniji. Onda naučiš da drugi više brinu o tvom zdravlju nego ti sam pa te kažnjavaju zbog pripaljene cigarete na mestu koje za to nije predviđeno. Šta ćeš, kud ćeš... ukoliko si pušač, manevarski prostor ti se smanjuje i ti počinješ da se osećaš kao

progonjena zver. Piješ samo domaću rakiju koju ti donese prijatelj ili rođak koji je sam pravio, sav ponosan ti mućka pred nosem flašom sa tekućinom i poziva da se i ti diviš vencu. Naglašava ti koliko je procenata alkohola u rakiji izmereno i gleda te pogledom koji ti jasno sugeriše da treba da se zadiviš. Na ovom mestu tebi nikada ne proradi sećanje na onu priču o štetnosti alkohola, naprotiv, prisetiš se lekara koji ti je savetovao jednu rakiju „našte srca", odlično je za krvotok...

Najveći problem sa zdravljem je to što o njemu svi sve znaju. U Srbiji svi imaju neke recepte koji su im ostali od prababa koje su opet dobacile do stote zbog čega svi misle da su njihovi recepti i najbolji. Lečimo se odokativno i na različite načine, a kod lekara idemo kada dotera cara do duvara, pa više nema gde osim do hirurga. Ako čak i na vreme stignemo kod lekara, on će nam, između dve cigare, dati prijateljski savet da čuvamo zdravlje. Dok razgovara sa nama, pisaće recept za lekove koje moramo da nabavimo, a za neke druge pokroviteljski i s razumevanjem će reći da su oni bili obavezni, a za ove ako imate novaca bilo bi dobro. U suštini, i on i mi znamo nasušnu istinu, a to je da se lekaru poslovično ne veruje, bar ne u sredini u kojoj se formiramo. Mi zapravo dolazimo kod lekara da bismo dobili alibi za ono što mislimo da nam je, unapred uvereni da ćemo dobiti pogrešnu dijagnozu...

Kada sam došao do situacije da mi je srce reklo uspori, to sam i učinio. Iz prethodnih retkih iskustava sam znao da me ribolov opušta i – eto mene sa prijateljem na obali Nišave, sa štapom u rukama i mamcima oko sebe. Voda žubori, odmara, ptice pevaju – pravo savršenstvo. Tu ste samo ti i plovak i sve ostalo ne postoji. Upoređujući iskustva, obojica smo primetili da nas povremeni odlazak u ribolov smiruje, da više ne moramo da pijemo lekove za opuštanje nervnog sistema jer to žuboreća voda čini za nas. Jedini

stres čini povratak u civilizaciju, u stres...

Upotrebio sam tu čudnu reč kojoj se pripisuju svakojaki načini usmrćivanja: stres. Prema onome što sam do sada saznao, stres je direktno odgovoran za pojavu na stotine teških bolesti. Tako gledajući, ispada da čovek direktno radi protiv sebe – kog vraga zobemo pahuljice, idemo u slane sobe, držimo dijete, vozimo sobne trenažere, jedemo samo probrane namirnice, kada ne izbacujemo iz svog svakodnevnog života stresne situacije? Sa druge strane, zašto ne odaberemo zdraviji način života od onog koji trenutno živimo? Zašto sebe ne vratiti prirodi, koliko god to izgledalo suludo – mi nismo rođeni da živimo u stresu, mi smo stvorili jedan sistem na koji smo vremenom pristali i koji nam uzima danak u zdravlju. Stoga se, možda, treba način života da prilagodi što je više moguće onom iskonskom.

Ponovo vraćam pogled na šolju sa jogurtom u kojoj se ljeskaju udavljene pahuljice ovsa i po ko zna koji put u poslednjih nekoliko dana uzdahnem, uzmem kašiku i prionem na obrok...

Plavuše

Sedim ja tako na svojoj stolici za svojim stočićem u tuđem kafiću, pijuckam kafu i hvatam sebe da više gledam svet koji prolazi pored mene nego što slušam sagovornika. Zagledan tako u to šarenilo preda mnom koje se smenjuje u mom vidokrugu na svakih deset minuta, primećujem da sam bio u pravu kada sam svojevremeno primetio da imamo najlepše žene u ovom delu Evrope, a i šire. Nije nikakva tajna da spadam u onu grupu ljudi koju reprezentativno predstavlja Borivoje Šurdilović, čiji se izbor Prve Dame svodi na to da mora da bude crnka, pametna i „ovolike oči da ima". Iz iskustva moje generacije, znam da je ova kombinacija bila najčešće tražena – pa ipak, veliki broj mojih drugova je uzdisao za plavušama. Valjda zato što se kroz Lasalvijeve karikature i švedske filmove jednostavno nametao model plavuše: lepa, dugonoga, zgodna i priglupa. Pojma nemam kako su se protiv ovog stereotipa borile plavuše koje nisu odgovarale ovakvoj slici...

Rano sam otkrio da imam problem sa plavušama. Najpre, nije mi bilo jasno – nije još uvek! – zašto žene koje imaju žutu kosu nazivati plavušama, gde je prva asocijacija na plavu boju. Verovatno je to neka od onih budalaština u samom imenu kao što je slučaj sa crvenim vinom koje svi živi nazivaju crnim vinom, iako crno vino ne postoji... Kako god, plavuše su uglavnom imale dve stvari koje sam ja video kao problem: plave oči i činjenicu da su plavuše. Naime, oduvek mi je bilo teško da gledam plavookog sagovornika u oči, a kada bih se našao u takvoj situaciji, počinjao bih da se ponašam neprirodno. Pojma nemam zašto, ali je tako. Sa druge strane,

primetio sam, kada sretnem plavokosu osobu i sa njom porazgovaram, vrlo brzo zaboravljam i susret i razgovor. Ne malo puta mi se dogodilo da me plavokosi prijatelji podsećaju kada smo i gde o nečemu razgovarali. Jednostavno, bez moje volje, ja to ne pamtim.

Skoro sam pročitao u novinama da vicevi o plavušama predstavljaju uvezenu umotvorinu koja nije originalno sa prostora Balkana. Jer na ovim prostorima postojalo je iskonsko poštovanje plavokosih žena i uopšte osoba svetlijeg pigmenta, valjda po onoj logici što nemaš, to poštuješ... Ovaj članak me je vratio u dane kada sam se bavio atletikom – odlično se sećam da su se nama, „južnjacima" najviše radovale koleginice iz Slovenije i Vojvodine gde su, opet, južnjaci nalazili plavokose lepotice u izobilju. Tada je to bilo normalno, kako je sada pojma nemam.

Ispada da je biti plavuša otežavajuća okolnost jer, i pored toga što si tražena, moraš da se pomiriš da čim vide tvoju kosu pomisle i da si glupa. Sa druge strane, u farbanju kose prednjači bojenje u plavu kosu. I gde je tu logika?

... i ostale žene

Sedim ja tako i gledam kako lepe žene prolaze kroz grad, štono rekao Džoni Štulić, pa se pitam dokle ćemo da se foliramo: naše žene su najlepše na Balkanu, što će reći i na prostorima Evrope. Nisu one najlepše jer su odabrale nas, već zaista čine ukras gde god da se pojave. E, sad, kada im to kažeš ispadne da se ulaguješ, da si laskavac koji na taj način želi da stigne do njihovih srdašca. Verovatno postoji tu i neko laskanje, ali svakako ne predstavlja osnovu ovakvog mišljenja.

Jednom prilikom, smucajući se po Italiji, iz grada u grad, zagleđivao sam žene koje su prolazile pored mene – doterane, naparfemisane, rečju skockane, ali koje nisu bile lepe. Uglavnom oniske građe, dundaste i sa pogrešno postavljenim crtama lica, one nisu predstavljale najsrećnije rešenje za muškarca sa naših prostora, naviklog na nešto drugačiju estetiku. Iznenada, iza ugla se pojavila jedna fizionomija koja je odmah privukla pažnju da smo svi u društvu zastali da je odgledamo. Kada je prošla pored nas razgovarajući mobilnim telefonom, čuli smo da govori srpski šumadijskim akcentom i sve nam bi jasno…

Smeta mi kada u novinama vidim one top-liste „deset najseksipilnijih žena sveta" ili „deset najlepših žena sveta". Nikada još nije jasno ustanovljeno šta ženu čini ženom, pa mi ostaje nejasno na osnovu čega se odlučujemo koja je najlepša na svetu (čuj, na svetu!). Da li su to proporcije, lice, građa ili ima tu još nečeg? Svođenje žena na lepe lutke je zapravo njihovo ponižavanje, tim

pre što je poznato da je estetska hirurgija napredovala svetlosnom brzinom, a da se poimanje ženske lepote kroz istoriju menjalo često i nepredvidivo. Setimo se vilensdorfske Venere, koja danas nikako ne bi mogla da bude proglašena za lepoticu. Za razliku od nje, miloska Venera je daleko ženstvenija, pa onda na red opet dolaze buckaste dame. Naga Maja je jedna prosečna dama baš kao i mnoge lepotice posle nje…

Dakle, šta ženu ženom čini?

Najstarija božanstva su ženska i ona su uvek životvorna. Bez njih svet ne postoji. Bez njih sunce ne izlazi. Samim tim, majčinstvo je prva i najosnovnija odlika žene. Ne manje važno je ono što je poznato kroz nekoliko reči – lepota, senzualnost i stabilnost. Najtačniju definiciju onoga šta ženu ženom čini dao je jedan moj prijatelj ukratko mi objašnjavajući: Treba prvi put kad je vidiš, odma' da se zaljubiš i to te ne pusti dok ne sklopiš oči! Idealna definicija, ali u ovim nikakvim vremenima sve ređa.

Žena se doteruje i šminka zbog drugih žena, takozvano žensko odmeravanje snaga, čin u kome je muškarac strano telo. To doterivanje nju ženom čini pred ženama, dok muškarce slojevi šminke i pudera potpuno odbijaju. E, ali žena je žena zbog žena, manje zbog muškaraca…

KO je Lovac, a KO Lovina ?

Sedim ja tako i svašta mi prolazi kroz glavu dok gledam mimoprolazeće parove. Kako ove devojke u izlizanim farmericama zaljubljeno gledaju u svoje mužjake, prolazi mi kroz glavu, nije ni čudo što smo mi, muškarci, ubeđeni da smo mi oni koji vode kolo. A priča samo tako izgleda, namerno naslikana bojama koje odvlače pažnju od suštine – u ovom slučaju, činjenice da je sve zapravo zamka pametnih i praktičnih žena. Ali idemo od početka.

Još u dalekoj praistoriji došlo je do formiranja nekih karakteristika koje su od žene načinile dominantniji pol. Prag bola koji žena ima daleko je viši nego onaj kod muškarca samom njihovom ulogom na zemlji. U toj praistoriji muškarac je lovac koji mora da nahrani porodicu i ide u lov, u kome najviše što može da izgubi jeste njegov život. On je ostavio ženu sa decom u pećini sa jedinim zadatkom: da sačuva porodicu od neprijatelja ili divljih zveri. Kažu da su se tako razvile dve vrste pažnje – muška, fokusirana na cilj pred sobom, i ženska, disperzivna, koja pokriva svih 180 stepeni… Dakle, fiziologija je od samih početaka na strani žene. A šta je sa vaspitanjem?

Rodi majka kćer i sina, ali ih ne vaspitava ni približno isto. Devojčica će u ranom pubertetu da sazna većinu ženskih tajni, nju će u svet odraslih da uvede majka koja će je pripremati za život. U okviru tih „nota bene” lekcija je i ona kako vladati muškarcem – šta kada činiti, šta on voli a šta ne, kada popustiti a kada zatezati… masa korisnih saveta u danima devojaštva ulazi u pametne ženske glave koje su odavno naučile da su one glavne, ali i da je privid važnosti od velikog značaja kod muškaraca.

Ona ista majka će svome sinu reći da je on glava porodice, da se od njega očekuje da brine o porodici i da u braku treba da bude po njegovom zato što je on muško. On je glava kuće i bez njega teško da će sunce da svane. Tako već do prve ozbiljnije veze devojke dolaze potpuno opremljene saznanjem šta žele i kako da do toga dođu, jer su naučile i to da situaciju sebi moraju same da stvore, dok muškarci u ovom periodu samo misle da znaju šta žele naivno smatrajući da je dovoljno to što su to što jesu – muškarci.

Sa druge strane, otac nema mnogo toga što bi preneo sinu. U protoku vremena on je shvatio ko je zaista glavni ali, sasvim logično, to ne može da preda svom nasledniku kao veliko znanje. Pokušaće kroz neke poslovice tipa Gledaj majku, biraj ćerku da mu skrene pažnju svestan da to neće biti od velike pomoći, baš kao što ni njemu nisu previše pomogle očeve reči. I tako će opremljeni različitim znanjima, muškarac i devojka ući u zajednički život ...

Uspostavljanje veze je vrhunac ženskog strateškog savršenstva. Kao kada igraju partiju šaha u kojoj mnogo poteza unapred mora da bude predviđeno, devojke svog izabranika dovedu u situaciju da on bude taj koji je učinio prvi korak jer su naučile od majki da nikada ne smeju da dovode u pitanje muško kod svog izabranika. Zapravo, to je njihovo tajno oružje kojim će uvek postići ono što žele. Po tom istom receptu, muškarci će misliti da im se sviđa ono što je po ukusu dama koje su ih izabrale za životne saputnike, ići će tamo gde im one predlože, zavoleće sve ono što one vole. Ukoliko imate muškarca koji, recimo, poput mene, nije nešto naročito voleo sladoled, budite sigurni da će posle određenog vremena provedenog sa Njom onaj isti sladoled postati deo njegovog života i nešto bez čega se ne može.

Čuo sam negde da žena voli ono što čuje, a muškarac ono što vidi. Odmah da se razumemo, debelo se ne slažem sa tim. Pre bih rekao da je ženska ljubav praktična, a muška slepa. Žena, u najvećem broju slučajeva, zavoli i odabere ono što joj treba da bi kasnije,

nakon decenija braka, do poslednje kapi krvi branila svoj izbor za koji se u međuvremenu ispostavilo da je greška. Braniće ga jer je njen izbor za razliku od muškarca koji će je braniti mnogo duže negujući u glavi onu idealnu sliku: muškarac će poverovati da je u pitanju trenutna slabost, bilo šta, samo ne ono što je najočiglednije – da je ona rešila da ode. Čak i u ovoj situaciji, muškarac je naivniji jer veruje da može da je zadrži i odloži njen odlazak ne shvatajući da je ona ta koja napušta jer je ona i započela njihovu vezu.

Znam da ovi redovi neće biti po volji mnogim muškarcima. Stoga ih pozivam da, ukoliko misle da je drugačije, na minut sklope oči i u mislima prođu upoznavanje sa svojom izabranicom i kasnije odvijanje veze i sve će im biti jasno. Na kraju, nemamo za šta ni da se bunimo: očigledno je da nešto vredimo kada nas love.

Kada je kraj?

Sedim ja tako, gledam šta sam sve do sada ispisao i trudim se da prepoznam onaj trenutak koji određuje kada je nečemu u našem životu došao kraj. Utisak mi je da se kraj pojavljuje onda kada prvi put čovek oseti dosadu u tome što radi, kada zadovoljstvo postane svakodnevica i otaljavanje. Tu je kraj.

Brakovi koji svima izgledaju srećni ne prestaju to da budu iznenada – samo je manifestacija toga iznenadna. Brakovi prestaju da budu srećni kada ono što si voleo kod partnera počne da smeta ili, još gore, kada pokušaš da promeniš ono u šta si se zaljubio, ne shvatajući da si na korak od provalije jer nisi blagovremeno prepoznao onu paklenu dosadu.

Knjiga koja ima svoju svrhu piše se sama i dok ima šta da kaže ona teče kao voda. Rečenica je uvek sveža, misao prepoznaje ono što valja i onda se redovi lagano nižu jedan za drugim međusobno se utrkujući. Sve je dobro, lepo, jako – što narod kaže, samo se voli. Potom rečenice počinju da usporavaju, misao je sve umornija od pokušaja da od postojećeg napravi nešto kvalitetnije. Onda kada se pogled zabije u prazninu pred sobom i nama pisanje počne da izgleda kao proces kome nema kraja, tada je kraj. Tada treba staviti tačku na celu priču i krenuti u nešto novo jer je ova priča ispričana.

Što rekao Bajaga:

„Ako treba da je kraj,

neka se odmah desi..."

Ako želiš da neguješ istinu u sebi, onda nikada i ni u čemu nećeš pristati na laž. Hodaćeš za Istinom u sebi i prema svom osećaju povlačiti korake u životu, trudeći se da izbegneš one sitne, slatke laži koje prijaju i uglavnom te teše da je situacija u kojoj si samo privremeno. Dovoljno si pametan da možeš da prepoznaš laž, dovoljno iskusan da možeš da je zaobiđeš, dovoljno mudar da znaš da povlađivanje lažima vodi na dno. Na kraju, dovoljno si mator da znaš da je svaka istina ili potraga za njom bolna i da podrazumeva bolno insistiranje ka zdravom delu života tako da si ti tu lekar koji se bori protiv gangrene – sve što je bolesno sečeš radi zaštite zdravog. Tako ti je to sa istinom.

Ne znam šta više ovde da napišem i postupiću sa mojim dubokim uverenjem koje sam ovde izneo – gotovo je...

SADA JE KRAJ I

NEMA VIŠE DALJE.